

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

The Farmers Opinion of Organic Rice Farming at Nongrue sub-district,
Chumponburi district, Surin province.

T096059

โดย

นางสาวจันทรา เต็มสุข

รฟ.
๗๒๗๙๑
๒๕๕๐

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน ๑๖๐๕๙
วันเดือนปี 1 JUN 2009

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

พ.ศ. ๒๕๕๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

b... b 118 59295

i.....

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

เรื่อง

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี
จังหวัดสุรินทร์

The Farmers Opinion of Organic Rice Farming at Nongrue sub-district,
Chumponburi district, Surin province.

โดย

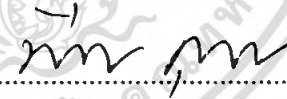
นางสาวจันทรา เตมสุข

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

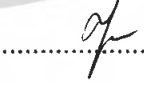
วท.บ.(พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 16 เดือน พ.ค. พ.ศ. ๒๕๕๐

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

 16/5/50
(ผศ. พีรชัย กุลชัย)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 16/5/50
(ผศ. ศุภสมบุรณ์ อิงรัตนากร)

หัวหน้าภาควิชา

 16/๕/๕๐
(ผศ. สุขุมารณ์ ชันท์ศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

The Farmers Opinion of Organic Rice Farming at Nongrue sub-district, Chumponburi district, Surin province.

โดย : นางสาวจันทรา เต็มสุข

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชา : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(ผศ. พีรชัย กุลชัย)

16 / 09 / 50

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกร สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร และศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จากประชากร 90 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุเฉลี่ย 58.9 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพทำนา เหตุผลที่เกษตรกรเปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์คือการทำนาอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต รายได้เฉลี่ย 80533.33 บาท / ปี รายได้จากการทำนาเฉลี่ย 65244.44 บาท สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูก คือ พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 รองลงมาคือ พันธุ์ กข เกษตรกรใช้วิธีการปลูกแบบนาหว่านข้าวแห้ง การใช้ปุ๋ยเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 1739.90 บาท / ไร่ ปริมาณผลผลิตที่ได้รับเฉลี่ย 56.51 ถัง / ไร่ ราคาขายผลผลิตเฉลี่ย 8.3778 บาท / กิโลกรัม

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ พบว่า ด้านการผลิต เกษตรกรมีความเห็นด้วย คือ การทำนาอินทรีย์ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเมล็ดดีปราศจากโรคแมลงและเมล็ดวัชพืช การทำนาอินทรีย์ทำให้การระบาดของโรคข้าวและแมลงศัตรูข้าวรบกวนลดลง ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรมีความเห็นด้วย คือ ผลผลิตข้าวอินทรีย์มีตลาดรองรับน้อยกว่าข้าวเคมี การทำนาอินทรีย์มีส่วนช่วยให้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดี และด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ การทำนาอินทรีย์ทำให้ดินร่วนซุย เพราะมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ และการทำนาอินทรีย์ช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ผศ. พีรชัย กุลชัย ประธานกรรมการปัญหาพิเศษที่กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางการศึกษาตั้งแต่ต้น อีกทั้ง ผศ. ศุภสมบุรณ์ อิงรัตนกร ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการปัญหาพิเศษโดยให้ความช่วยเหลือในด้านการตรวจทานแก้ไขเพิ่มเติม ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณเกษตรกรผู้ทำนาอินทรีย์ตำบลหนองเรือ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูล และขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณและขอมอบคุณงามความดีที่พึงมี แต่ครอบครัวของข้าพเจ้าที่ให้การสนับสนุนและคอยให้กำลังใจทุกครั้งที่มีปัญหา

จันทร์ดา เต็มสุข

พฤษภาคม 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
คำนิยม	(ข)
สารบัญ	(ค)
สารบัญตาราง	(จ)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	2
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของความคิดเห็น	4
ความหมายเกษตรอินทรีย์	5
หลักการผลิตข้าวอินทรีย์	6
ประโยชน์จากการทำนาอินทรีย์	9
ตัวอย่างเกษตรกรที่ทำนาอินทรีย์	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
ประชากร	15
เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	15
การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	16
การเก็บรวบรวมข้อมูล	16
การวิเคราะห์ข้อมูล	16
ระยะเวลาที่ทำการวิจัย	17
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	
ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร	18
ตอนที่ 2 สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร	24
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์	32
วิจารณ์ผล	37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	39
ข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัย	41
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	41
เอกสารอ้างอิง	42
ภาคผนวก	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร	19
2	สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร	25
3	ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์	33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ทำการเกษตรมาแต่โบราณ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน ประชากรในประเทศยังต้องพึ่งพาการทำ การเกษตรในการประกอบอาชีพ และเป็นปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต คือ อาหาร ยารักษาโรค ที่อยู่ อาศัย และเครื่องนุ่งห่ม โดยเฉพาะอาหารมีความสำคัญที่สุด และจำนวนประชากรอีกกว่าครึ่งโลกที่ บริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก ปัจจุบันประชากรโลกเพิ่มขึ้นทำให้เกษตรกรต้องผลิตข้าวให้ได้ในปริมาณที่ มากพอต่อความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าวให้สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมี สารป้องกันกำจัดโรค สารฆ่าแมลงและสัตว์ คัดรูลำไย สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืชและฮอร์โมนอื่นๆ เพื่อทำให้ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพ และปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น แต่ผลที่ตามมาคืออาจมีสารพิษตกค้างอยู่ในผลผลิตถึงระดับที่เป็นอันตราย ต่อชีวิตมนุษย์ได้ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการผลิตสูงขึ้น ในขณะที่ราคาขายผลผลิตคงที่หรือลดต่ำลง ทำ ให้มีเกษตรกรและหลายหน่วยงานหันมาให้ความสำคัญในการผลิตข้าวแบบเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น

การทำนาแบบเกษตรอินทรีย์เป็นวิธีการผลิตข้าวที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี หรือสารสังเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้นว่า ปุ๋ยเคมี สารควบคุมการเจริญเติบโต สารควบคุมและกำจัดพืช สารป้องกันกำจัดโรคแมลงและสัตว์ศัตรูข้าว ในทุกขั้นตอนการผลิตและในระหว่างการเก็บรักษาผลผลิต แต่เน้นการใช้สารอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อให้ต้นข้าวมีความสมบูรณ์และแข็งแรงตามธรรมชาติ สามารถต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูได้ดี หากมีความจำเป็นแนะนำให้ใช้วัสดุจากธรรมชาติและสารสกัดจากพืชที่ไม่มีพิษต่อคน หรือไม่มี สารพิษตกค้างปนเปื้อนในผลผลิต ในดิน และในน้ำ ในขณะเดียวกันก็เป็นการรักษาสภาพแวดล้อม ทำให้ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพดี ปลอดภัยจากอันตรายของผลตกค้าง ส่งผลให้ชาวนาและผู้บริโภคมี สุขอนามัย คุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน (สถาบันวิจัยข้าว, 2542)

ตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นอีกตำบลหนึ่งที่เกษตรกรได้เข้าร่วม โครงการการผลิตข้าวอินทรีย์ของจังหวัดสุรินทร์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของ เกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้เพื่อ ประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเผยแพร่ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of the Study)

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาสภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของเกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. ทำให้ทราบถึงสภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
3. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
4. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเผยแพร่ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา (Scope and limitation)

ในการทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการผลิต ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งนี้นั้นจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มประชากรที่ทำนาอินทรีย์ในเขตตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 90 ราย ในช่วงเดือนตุลาคม ปี 2549-พฤษภาคม ปี 2550

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นเป็นทัศนะของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งแสดงออกมาโดยค่านิยม ทัศนคติตามสภาพของบุคคลคือ พื้นความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ ซึ่งการแสดงออกความคิดเห็นของแต่ละบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกัน และเหมือนกันได้

เกษตรกร หมายถึง หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนคนใดคนหนึ่งในครอบครัวที่ทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

นาอินทรีย์ หมายถึง วิธีการทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีทั้งที่เป็นสารกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยเคมี สารปฏิชีวนะ และฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตต่าง ๆ การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการผลิต หมายถึง กระบวนการผลิตข้าว ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การป้องกัน กำจัดศัตรูพืช ตลอดจนการเก็บเกี่ยว

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การจำหน่ายผลผลิตและรายได้จากการทำนาอินทรีย์ เพื่อช่วยให้ฐานะและความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ทำนาอินทรีย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผู้ทำการวิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายของความคิดเห็น
- 2.2 ความหมายเกษตรอินทรีย์
- 2.3 หลักการผลิตข้าวอินทรีย์
- 2.4 ประโยชน์จากการทำนาอินทรีย์
- 2.5 ตัวอย่างเกษตรกรที่ทำนาอินทรีย์
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของส่วนบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีขอบเขตตามประสบการณ์ของบุคคลต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งมีข้อแตกต่างคล้ายคลึงหรือความหลากหลายของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดความขัดแย้งเห็นด้วยคล้อยตาม ซึ่งเป็นพฤติกรรม ของสังคมด้วยเหตุนี้ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาหลายท่านได้กำหนดความหมายของคำว่า "ความคิดเห็น" ไว้หลายทรรคนะดังนี้

นิคม วิชัยดิษฐ์ (2534 : 17) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่าหรือทรรคนะเดียวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลของทัศนคติสอดคล้องกับแนวความคิด

กันยา สุวรรณแสง (2535 : 107) ได้ระบุว่าความคิดเห็นเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งหรือเหตุการณ์ต่างๆเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของความคิดเห็น

สุรางค์ จันทร์หอม (2524 : 80) กล่าวว่าความคิดเห็น (Opinions) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือต่อวงการหนึ่งวงการใด ในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ และความคิดเห็นของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อเท็จจริงและทัศนคติของบุคคล ทัศนคติหรือความรู้สึกต่างๆไปที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ส่วนความคิดเห็นคือการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ เช่นเราอาจมีความคิดเห็นว่าขณะนี้สังคมยุ่งเหยิง เด็กขาดการนับถือผู้ใหญ่ เพราะความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุมากเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุนทรัพย์ สิทธิพรหม (2539 : 99) ได้ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นคือ การแสดงออกซึ่งวิจารณ์ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นมีความหมายที่แคบกว่าทัศนคติเพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนไปตามข้อเท็จจริง (fact) และทัศนคติ (attitude) ของบุคคล ในขณะที่ทัศนคติแสดงภาพความรู้สึกทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดโดยเฉพาะ

ธนวดี บุญลือและคณะ (2531 : 589) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดเห็นคือ การแสดงออกทางทัศนคติและค่านิยมทั้งในเชิงวิจนะและอวิจนะ การแสดงความคิดเห็นเป็นโอกาสของคนเราในการแสดงประสบการณ์ภายในออกสู่ภายนอกความคิดเห็นเป็นสิ่งที่เปลี่ยนได้และเป็นเครื่องแสดงถึงแนวโน้มของทัศนคติที่อยู่เบื้องหลังและทัศนคติที่ตามมาด้วยความคิดเห็นนั้น

สรุปความคิดเห็นจากความหมายที่กล่าวมาแล้ว คือ ความคิดเห็นเป็นทัศนะของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งแสดงออกมาโดยค่านิยม ทัศนคติตามสภาพของบุคคลคือ พื้นความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ ซึ่งการแสดงออกความคิดเห็นของแต่ละบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกันและเหมือนกันได้

2.2 ความหมายเกษตรอินทรีย์

สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (2546 :3) ได้ให้ความหมายว่าเกษตรอินทรีย์ คือ การทำเกษตรแบบองค์รวมให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินจึงปฏิเสธการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมี เนื่องจากสารเคมีเหล่านี้มีผลกระทบต่อสมดุลของระบบนิเวศ

สถาบันวิจัยข้าว (2542 : 1) ได้ให้ความหมายเกษตรอินทรีย์ คือ การผลิตทางการเกษตรแบบจำเพาะที่แตกต่างจากการทำการเกษตรโดยทั่วไป คือ ไม่ใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ใช้สารอินทรีย์จากธรรมชาติทดแทน เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของเกษตรกร ผู้บริโภค รักษาสภาพแวดล้อมและเป็นการผลิตทางการเกษตรแบบยั่งยืน

กฤษณา รุ่งโรจน์วนิชย์ (2545 : 170-175) กล่าวว่า เกษตรอินทรีย์เป็นวิธีการผลิตทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็นปลูกพืช หรือเลี้ยงสัตว์ โดยไม่ใช้สารเคมีทั้งที่เป็นสารกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยเคมี สารปฏิชีวนะ และฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตต่าง ๆ

วิเชียร เพชรพิสิฐ (2544 : 1) ได้ให้ความหมายว่า เกษตรอินทรีย์ คือ การทำการเกษตร (ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์) ที่ไม่ใช้สารเคมีที่มนุษย์ทำขึ้น แต่ใช้วัสดุจากธรรมชาติแทน เพื่อลดพิษภัยที่อาจเกิดจากสารเคมีทั้งในดิน ในน้ำ ในอากาศ และในผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากความหมายของเกษตรอินทรีย์ข้างต้นทำให้พอสรุปความหมายเกษตรอินทรีย์ได้ว่า เป็นการทำการเกษตรโดยไม่พึ่งพาสารเคมีสังเคราะห์ต่าง ๆ เช่นฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโต ปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืช และสารปฏิชีวนะ ซึ่งสารเหล่านี้จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม แต่จะใช้วัสดุที่ได้จากธรรมชาติแทนการใช้สารเคมี เพื่อลดพิษภัยที่อาจเกิดจากสารเคมีทั้งในดิน ในน้ำ ในอากาศ และในผลผลิตอีกทั้งเพื่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค

2.3 หลักการผลิตข้าวอินทรีย์

ข้าวอินทรีย์ คืออะไร ข้าวอินทรีย์ (Organic rice) เป็นข้าวที่ได้จากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ (Organic agriculture) หรือ (Organic Farming) ซึ่งเป็นวิธีการผลิตที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี หรือสารสังเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้นว่า ปุ๋ยเคมี สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช สารควบคุมและกำจัดพืช สารป้องกันกำจัดโรคแมลงและสัตว์ศัตรูข้าว ในทุกขั้นตอนการผลิตและในระหว่างการเก็บรักษาผลผลิต แต่เน้นการใช้สารอินทรีย์ เช่นปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อให้ต้นข้าวมีความสมบูรณ์และแข็งแรงตามธรรมชาติ สามารถต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูได้ดี หากมีความจำเป็น แนะนำให้ใช้วัสดุจากธรรมชาติและสารสกัดจากพืชตามบัญชีที่อนุญาตให้ใช้ได้ ทั้งนี้ต้องไม่มีพิษต่อคน หรือไม่มีสารพิษตกค้างปนเปื้อนในผลผลิตในดินและในน้ำ ในขณะเดียวกันก็เป็นการรักษาสภาพแวดล้อม ทำให้ได้ผลิตผลข้าวที่มีคุณภาพดี ปลอดภัยจากอันตรายของผลตกค้าง ส่งผลให้ผู้บริโภคมีสุขภาพดี คุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน (ฝ่ายทอดเทคโนโลยี, 2541 : 12)

สำหรับประเทศไทย การผลิตข้าวอินทรีย์มีความเป็นไปได้สูงอย่างยิ่ง เพราะการทำนาเป็นอาชีพหลักของเกษตรกร ด้วยสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม สภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกข้าว มีพันธุ์ข้าวจำนวนหลากหลายเหมาะสมกับแต่ละนิเวศ เกษตรกรได้สร้างสมความรู้ความชำนาญและประสบการณ์การทำนาอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลายาวนาน มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีสังเคราะห์ต่างๆ ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะในพื้นที่น้ำฝนเขตภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศซึ่งทำนาอย่างต่อเนื่องปีละครั้งในฤดูฝน ทำให้สามารถรักษาสภาพแวดล้อมไว้ได้ดีในระดับหนึ่ง จัดเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตข้าวอินทรีย์มากที่สุด หากมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำนาเพียงเล็กน้อยก็สามารถเข้าสู่ระบบการทำนาแบบอินทรีย์ได้ แต่เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตจะต้องมีความเข้าใจ เล็งเห็นความสำคัญกับผลผลิตที่มีคุณภาพ ปราศจากสารพิษและได้ปริมาณที่ผู้ผลิตพอใจ มีความมั่นคงด้านการผลิต การตลาดและด้านเศรษฐกิจ มีความยั่งยืนต่อส่วนรวม เพราะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและมีเสถียรภาพการผลิต รวมทั้งความเท่าเทียมยุติธรรมต่อทุกฝ่ายทั้งผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้บริโภค (สถาบันวิจัยข้าว, 2542 : 5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักการผลิตข้าวอินทรีย์

วิจิตร ชูวา (2548 : 23) กล่าวว่า การผลิตข้าวอินทรีย์มีหลักการว่า จะต้องหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและสารที่ผ่านกระบวนการสังเคราะห์ทางเคมีทุกชนิดในทุกขั้นตอนการผลิตและการเก็บรักษาผลผลิต แต่ให้ใช้ความอุดมสมบูรณ์ของดินจากอินทรีย์วัตถุ (Organic matter) ในสภาพธรรมชาติ และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยวัสดุอินทรีย์ ในส่วนการป้องกันกำจัดศัตรูพืชใช้แมลงศัตรูธรรมชาติควบคุมการระบาด ใช้ข้าวพันธุ์ต้านทาน วิธีการปลูกและการจัดการพืชที่เหมาะสมเพื่อสร้างสมดุลธาตุอาหารในต้นข้าวทำให้ต้นข้าวมีความแข็งแรงต้านทานโรคได้ดี และอาจใช้สารสกัดจากพืชในกรณีที่มีการระบาดรุนแรง ในด้านสัตว์ศัตรูข้าวให้ใช้วิธีกลและศัตรูธรรมชาติ ทั้งนี้จะต้องเลือกพื้นที่ให้มีความเหมาะสมตามเงื่อนไขดังกล่าวในเบื้องต้น

หลักการและแนวทางการผลิตข้าวอินทรีย์ที่สำคัญมีดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ปลูก

เลือกพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ติดต่อกัน และมีความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยธรรมชาติค่อนข้างสูง ประกอบด้วยธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของข้าวอย่างเพียงพอ มีแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูก ไม่ควรเป็นพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมีในปริมาณมากติดต่อกันเป็นเวลานาน หรือมีการปนเปื้อนของสารเคมีสูง และห่างจากพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมีการเกษตร

2. การเลือกใช้พันธุ์ข้าว

พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูก ควรมีคุณสมบัติด้านการเจริญเติบโตเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปลูก และให้ผลผลิตได้ดี แม้ในสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ต้านทานโรคแมลงที่สำคัญ และมีความทนทานต่อความเค็มของน้ำกร่อยหรือความเค็มของดิน การผลิตข้าวอินทรีย์ในปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 และ กข 15 ซึ่งทั้งสองพันธุ์เป็นข้าวที่มีคุณภาพเมล็ดดีเป็นพิเศษ

3. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว

เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐานผลิตจากแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้รับการดูแลอย่างดี มีความงอกแรงผ่านการเก็บรักษาโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ ปราศจากโรคแมลงและเมล็ดวัชพืช

4. การเตรียมดิน

ช่วยควบคุมวัชพืช โรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าวบางชนิด การเตรียมดินมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณสมบัติดินและสภาพแวดล้อมในแปลงนาก่อนปลูก โดยการไถตะ ไถแปร คราด และทำเทือก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. วิธีการปลูก

การปลูกข้าวแบบปักดำจะเหมาะสมที่สุดกับการผลิตข้าวอินทรีย์ เพราะการเตรียมดิน ทำเทือก การรักษาระดับน้ำขังในนาจะช่วยควบคุมวัชพืชได้ ต้นกล้าที่ใช้ปักดำควรมีอายุประมาณ 30 วัน เลือกต้นกล้าที่เจริญเติบโตแข็งแรงดี ปราศจากโรคและแมลงทำลาย

6. การจัดการความอุดมสมบูรณ์ของดิน

เกษตรกรต้องรู้จักการจัดการดินที่ถูกต้อง และพยายามรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ให้เหมาะสมกับการปลูกข้าวอินทรีย์ให้ได้ผลดีและยั่งยืนมากที่สุดอีกด้วย การจัดการความอุดมสมบูรณ์ของดินสำหรับการผลิตข้าวอินทรีย์ คือ การจัดการดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการใช้วัสดุอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี

7. ระบบการปลูกพืช

ปลูกข้าวอินทรีย์เพียงปีละครั้ง โดยเลือกช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสมกับข้าวแต่ละพันธุ์ และปลูกพืชหมุนเวียนโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่วก่อนและหลังการปลูกข้าว อาจปลูกข้าวอินทรีย์ร่วมกับพืชตระกูลถั่วก็ได้ถ้าสภาพแวดล้อมเหมาะสม

8. การควบคุมวัชพืช

หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ทุกชนิดในการควบคุมวัชพืช แนะนำให้ควบคุมวัชพืชโดยวิธีกล เช่น การเตรียมดินที่เหมาะสม วิธีการทำนาที่ลดปัญหาวัชพืช การใช้ระดับน้ำควบคุมวัชพืช การใช้วัสดุคลุมดิน การถอนด้วยมือ วิธีเขตกรรมต่าง ๆ การใช้เครื่องมือ รวมทั้งการปลูกพืชหมุนเวียน เป็นต้น

9. การป้องกันกำจัดโรค แมลง และสัตว์ศัตรูพืช

หลักการสำคัญของการป้องกันกำจัดโรคแมลงและศัตรูข้าวในการผลิตข้าวอินทรีย์ มีดังนี้

- ไม่ใช้สารสังเคราะห์ในการป้องกันกำจัดโรคแมลงและศัตรูข้าวทุกชนิด
- ใช้ข้าวพันธุ์ต้านทาน
- การปฏิบัติด้านเขตกรรม เช่น การเตรียมแปลง กำหนดช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสม ใช้อัตราเมล็ดและระยะปลูกที่เหมาะสม การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรการระบาดของโรค
- การจัดการสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมกับการระบาดของโรค แมลงและศัตรูข้าว เช่น การกำจัดวัชพืช การกำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรคโดยใช้ปุ๋ยขาว
- การรักษาสมดุลทางธรรมชาติ โดยส่งเสริมการแพร่ขยายปริมาณของแมลง

ที่มีประโยชน์ เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน และศัตรูธรรมชาติเพื่อช่วยควบคุมแมลงและศัตรูข้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การปลูกพืชขับไล่แมลงบนคันนา เช่น ตะไคร้หอม
- ใช้วิธีกล เช่น ใช้แสงไฟล่อ ใช้กับดัก ใช้กาบเหนียว

10. การจัดการน้ำ

ระดับน้ำมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางลำต้นและการให้ผลผลิตของข้าวโดยตรง ระดับน้ำที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวอินทรีย์ ตลอดฤดูปลูกควรเก็บรักษาไว้ที่ปริมาณ 5-15 เซนติเมตร จนถึงระยะก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 7-10 วัน จึงระบายน้ำออกเพื่อให้ข้าวสุกแก่พร้อมกัน และพื้นที่นาแห้งพอเหมาะต่อการเก็บเกี่ยว

11. การจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวหลังจากข้าวออกดอก ประมาณ 30 วัน สังเกตจากเมล็ดในรวงข้าวส่วนใหญ่เปลี่ยนเป็นสีฟาง เรียกว่าระยะข้าวพลับพลึง

การตาก ต้องลดความชื้นลงให้เหลือ 14 เปอร์เซ็นต์ หรือต่ำกว่า เพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปแปรรูป หรือเก็บรักษาและมีคุณภาพการสีดี

12. การเก็บรักษาผลผลิต

เก็บในห้องที่ควบคุมอุณหภูมิ การใช้ภาชนะเก็บที่มีดัดหรืออาจใช้เทคนิคการใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในการเก็บรักษา การเก็บในห้องที่มีอุณหภูมิต่ำจะป้องกันการเจริญเติบโตของโรคและแมลงได้

13. การบรรจุหีบห่อ

ควรบรรจุในถุงขนาดเล็กตั้งแต่ 1 กิโลกรัม ถึง 5 กิโลกรัม โดยใช้วิธีอัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือก๊าซเฉื่อยหรือเก็บในสภาพสุญญากาศ

2.4 ประโยชน์จากการทำนาอินทรีย์

มูลนิธิสายใยแผ่นดิน (2546 :48) ได้กล่าวถึงประโยชน์จากการทำนาอินทรีย์ไว้ดังนี้

1. ดีต่อสิ่งแวดล้อม

ระบบการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์เป็นแนวทางการเกษตรที่อนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น โดยเฉพาะดินจะร่วนซุย เพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสดจะช่วยปรับดิน ทำให้ดินดีขึ้นอีกทั้งยังเลิกใช้สารเคมีการเกษตรทุกชนิด ทำให้แปลงนามีสารพิษน้อยลงส่งผลกระทบต่อสมดุลของระบบนิเวศ นับเป็นการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ผลผลิตข้าวอินทรีย์โดยส่วนใหญ่จะใกล้เคียงกับการทำนาเคมี แต่ก็มีเกษตรกรหลายคนที่มีผลผลิตสูงกว่าการทำนาแบบใช้สารเคมี โดยเฉพาะเกษตรกรที่ทำการปรับปรุงดินด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ข้าวที่ดีต่อสุขภาพ

จากกระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์ที่ไม่มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชชนิด ดั้งนั้น เกษตรกรที่ทำนาอินทรีย์จึงมีความเสี่ยงในการได้รับสารพิษจากสารกำจัดศัตรูพืชน้อยลงหรือไม่ได้รับเลย อีกทั้งพืชผักและปลาที่อาศัยอยู่ในแปลงนาเกษตรอินทรีย์ก็เพิ่มปริมาณมากขึ้น เป็นแหล่งอาหารที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพเกษตรกรอีกด้วย ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์นั้น เป็นวิถีแห่งการเคารพและพึ่งพิงธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนเกษตรพื้นบ้านของสังคมไทย ซึ่งจะสร้างความมั่นคงในการทำการเกษตร ตลอดจนการอนุรักษ์และฟื้นฟูวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรมในมุมมองของผู้บริโภคกระแสความตื่นตัวทางด้านสุขภาพทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพโดยเฉพาะผลผลิตจากกระบวนการเกษตรอินทรีย์ซึ่งยอมรับกันว่าปลอดภัยมากที่สุด เป็นผลผลิตที่ไม่มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการเพาะปลูก

3. ข้าวอินทรีย์กับการค้าที่เป็นธรรม

การที่ชาวนาหันมาปลูกข้าวอินทรีย์ นอกเหนือจากสุขภาพของตัวเองที่ไม่ต้องเผชิญกับผลกระทบจากสารเคมี ไม่ให้ร่างกายเป็นแหล่งสะสมพิษ อีกทั้งท้องทุ่งนาที่ไม่มีสารอันตรายตกค้างในผืนดิน ความสมดุลอุดมสมบูรณ์กลับคืนมาอีกครั้งในผลในทางที่ดีทั้งหลายจากชนบทยังหลังไหลสู่เมือง ทั้งที่ก่อผลโดยตรงต่อสุขภาพของผู้บริโภค การได้กินข้าวที่ไม่มีสารพิษตกค้าง ย่อมช่วยให้ร่างกายแข็งแรง มีความต้านทานต่อโรคภัยไข้เจ็บ ส่วนประโยชน์ในแง่สิ่งแวดล้อมดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่อยู่ไกลตัว แต่ถ้ามองให้เห็นภาพรวมก็ย่อมเข้าใจว่า คุณประโยชน์จากสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น ย่อมส่งผลถึงสรรพชีวิตไม่ว่าจะบ้านป่าหรือในเมือง

ยังมีอีกประเด็นที่สำคัญนอกเหนือจากเป้าหมายเพื่อสุขภาพและการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การผลิตเกษตรอินทรีย์ยังต้องคำนึงถึงการค้าขายที่เป็นธรรม (fair trade) กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดราคาผลผลิต (มิใช่พ่อค้าคนกลางเป็นผู้ตั้งราคาเหมือนในระบบการค้าเสรีทั่วไป) ซึ่งราคาผลผลิตเกษตรอินทรีย์จะสะท้อนต้นทุนจริงในการผลิตของเกษตรกรกลุ่มนี้ซึ่งสูงกว่าการผลิตทั่ว ๆ ไป เนื่องจากต้องใช้แรงงานอย่างอุตสาหะและต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ทั้งยังเป็นการผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม จึงมีต้นทุนการจัดการสูงแต่สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคเห็นว่า ผลผลิตเกษตรอินทรีย์มีราคาแพงนั้นเนื่องมาจากราคาผลผลิตเกษตรเคมีต่ำมากถูกกดราคาจนเกษตรกรต้องเป็นหนี้สิน ในขณะที่ระบบเกษตรอินทรีย์มีหลักประกันราคาเรื่องราคาผลผลิตที่ยุติธรรมให้กับเกษตรกร เพื่อให้มีรายได้ที่พอเพียงแก่การดำรงชีพ นับเป็นระบบการค้าที่เป็นธรรมที่จะช่วยให้อาชีพเกษตรกรและสิ่งแวดล้อมของไทยยั่งยืนต่อไป ในส่วนผู้บริโภคแม้ราคาข้าวอินทรีย์จะสูงกว่าข้าวทั่วไปอยู่บ้าง แต่ผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานโดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงานที่เชื่อถือได้ เป็นการสร้างหลักประกันและความมั่นใจให้กับผู้บริโภค ในการเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์

2.5 ตัวอย่างเกษตรกรที่ทำนาอินทรีย์

ข้อมูลจากสถาบันวิจัยข้าว (2542 : 54) ได้กล่าวถึงตัวอย่างเกษตรกรที่ทำนาอินทรีย์ไว้ดังนี้

โหล แสนราช เกษตรกรจังหวัดพะเยา กล่าวว่า เคยทำนาโดยการปักดำและนาหว่านแห่งปีละครั้ง ใช้พันธุ์ข้าว กข 7 กข 15 และข้าวดอกมะลิ 105 ปี 2523 เริ่มใช้ปุ๋ยเคมี พบว่า ใน 2-3 ปีแรกข้าวเฝือใบและมีหนอนทำลายใบข้าวระบอบ ในปี 2525 เริ่มใช้รถไถเดินตามเตรียมดิน ทำให้การเตรียมดินดี และได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ไม่มีปัญหาศัตรูพืชที่รุนแรงทำนาแบบอินทรีย์ในปี 2535 โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยหมัก จากการสังเกตพบว่า การเจริญเติบโตของข้าวจะสมบูรณ์พอดีไม่เฝือใบแม้จะเห็นผลช้ากว่าปุ๋ยเคมีแต่อยู่ได้นานกว่า และข้าวทนแล้งได้ดี ข้อสำคัญที่จะทำให้ได้ผลผลิตข้าวมากหรือน้อยอยู่ที่การดูแลรักษา โดยเฉพาะระดับน้ำในนาต้องได้รับการดูแลอย่างดี โรคและแมลงไม่พบว่าเป็นปัญหา

บุญธรรม ปุชัย เกษตรกรจังหวัดเชียงราย ทำนาโดยใช้ปุ๋ยเคมีเล็กน้อยเฉพาะบริเวณที่ดินไม่ดี มีปัญหาวัชพืชมาก เนื่องจากใช้ควายไถเตรียมดินได้ไม่ดีพอ เริ่มใช้รถไถเดินตามทำให้การเตรียมดินดีขึ้น ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมัก พบว่าจะเห็นผลตั้งแต่ปีที่ 2 ที่ใช้และผลของปุ๋ยอยู่ได้นาน การผลิตข้าวอินทรีย์ที่ผ่านมา เกษตรกรมีความพอใจเพราะได้ราคาดีกว่า การซื้อข้าวและการชำระเงินตรงเวลาและตั้งข้าวในพื้นที่ให้สูงขึ้นด้วย

สัมฤทธิ์ บุญสุข เกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ กล่าวว่า ทำนาโดยใช้ปุ๋ยเคมีตั้งแต่ปี 2518 คิดว่าความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ดินแข็งตัว ข้าวไม่เจริญเติบโต การทำนาแบบเกษตรอินทรีย์มีข้อดีคือลดต้นทุนการผลิต ได้ช่วยเหลือตัวเอง สภาพดินได้รับความอุดมสมบูรณ์คืน สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ไม่มีผลกระทบด้านอนามัยในผลผลิต

กลุ่มเกษตรกรทำนาในไร่ กล่าวว่า ในปี 2526 มีปลาตายโดยไม่ทราบสาเหตุ เกิดความกลัวว่าอาจเกิดจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จึงเลิกใช้สารเคมีแต่หันมาใช้วิธีธรรมชาติ การปลูกข้าวก็ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เลือกทำในที่ลุ่มเพราะมีน้ำขังดี พันธุ์ข้าวที่ปลูกคือ ข้าวดอกมะลิ 105 ผลิตเพื่อจำหน่าย ในปีแรกผลผลิตจะลดลงมาประมาณร้อยละ 50 แต่ในปีต่อ ๆ มาผลผลิตจะเพิ่มขึ้น จนปีที่ 5-6 จะได้ผลผลิตข้าวในปริมาณที่เท่ากับการใส่ปุ๋ยเคมี ทศนคติของเกษตรกรโดยทั่วไป คิดว่าได้บริโภคข้าวปลอดสารเคมี ข้าวขายได้ราคาดีกว่าปกติ แต่เกษตรกรยังร่วมโครงการไม่มากนัก เนื่องจากสภาพนาไม่เหมาะสม (พื้นที่น้อย และอาศัยน้ำฝน) และผลผลิตข้าวในปีแรก ๆ ต่ำกว่าเดิมมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดเห็น

อุบล วารัญญานนท์ (2532) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำสวนบางหัวต่อปุ๋ยอินทรีย์ กทม. พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปุ๋ยอินทรีย์ทั่วไป ก่อนข้างไปได้ดี แต่ความรู้เกี่ยวกับปุ๋ยอินทรีย์ กทม. ยังมีน้อยกว่าปุ๋ยอินทรีย์ทั่วไป ส่วนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี นั้นทำโดยวิธีการหว่านรอบโคนต้นแล้วรดน้ำตามนิยมใช้ปุ๋ยอินทรีย์ กทม.2 และปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 มากที่สุดและใช้ปริมาณ 1-100 กิโลกรัม / ไร่ สำหรับปุ๋ยอินทรีย์และ 1-50 กิโลกรัม / ไร่ สำหรับปุ๋ยเคมี ส่วนด้านความคิดเห็นในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับปุ๋ยอินทรีย์ กทม. นั้นเกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องความพอเหมาะของขนาดตัวหนังสือและความชัดเจนของสีที่ตีพิมพ์ข้างถุง ส่วนเรื่องเห็นด้วยน้อยที่สุดคือเรื่องสิ่งแปลกปลอมในเนื้อปุ๋ยเพราะปรากฏมีปนอยู่ค่อนข้างมาก

ถนอม สุริยะ (2540) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีผลต่อการใช้ปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวร่วมกับปุ๋ยเคมีในนาข้าวในโครงการเร่งรัดการปรับปรุงดินของจังหวัดพะเยา พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นต่อผลการใช้ปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวร่วมกับปุ๋ยเคมีในนาข้าวว่าได้ผลดีมีประโยชน์ทั้ง 4 ด้านซึ่งได้แก่ 1) ด้านความรู้และการใช้ปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าวที่ได้รับการถ่ายทอดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 2) ด้านการใช้และปฏิบัติของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมีในนาข้าว ซึ่งเชื่อสาหร่ายสามารถเจริญได้ดีโดยเกิดการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนต่างๆ หลังจากได้หว่านลงไปแปลงนาข้าว 2-4 สัปดาห์ 3) ด้านการตอบสนองของนาข้าวหลังจากการใช้ปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวร่วมกับปุ๋ยเคมี เช่น การเจริญเติบโตของต้นข้าว การเพิ่มผลผลิตของข้าว ตลอดจนคุณภาพของผลผลิต 4) ด้านคุณสมบัติของการปรับปรุงดิน พบว่าทำให้โครงสร้างของดินดีขึ้น เช่น สามารถเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดิน และส่งผลให้ดินมีการกักน้ำได้ดี ดินร่วนซุยง่ายต่อการไถพรวนทำให้ปุ๋ยเคมีที่ใช้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้น ช่วยรักษาสภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดิน แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่ามีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนได้ให้ความเห็นว่าผลการใช้ปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวร่วมกับปุ๋ยเคมีในนาข้าวระบุว่าไม่ได้ผลดี เช่น 1) การถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 2) การเจริญเติบโตของสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวในแปลงนาข้าว ซึ่งสังเกตได้ด้วยตาจากการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนต่างๆ ของสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวหลังจากหว่านลงไปแปลงนาข้าว 2-4 สัปดาห์ 3) ในด้านการตอบสนองที่มีต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าวและการเพิ่มผลผลิตของต้นข้าว 4) เกี่ยวกับผลทางด้านการปรับปรุงบำรุงดินหรือการปรับโครงสร้างของดิน ทั้งนี้เนื่องจากว่าหลังจากได้หว่านปุ๋ยชีวภาพประเภทธรรมชาติ เช่น ผงคอก น้าท่วมไหลบ่าล้นคันนา พัดพาเชื้อสาหร่ายสูญไปบางแห่งเกิดฝนทิ้งช่วง ขาดน้ำทำให้เชื้อสาหร่ายไม่สามารถเจริญเติบโตได้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในด้านปัญหาและอุปสรรคของผู้ให้ข้อมูล พบว่ามีปัญหาในเรื่องปุ๋ยเคมีราคาแพงตลอดจนในเรื่องของ ภัยธรรมชาติ กล่าวคือหลังจากที่เกษตรกรได้หว่านปุ๋ยชีวภาพแล้วประสบภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม และนอกจากนี้ยังพบว่าปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวค่อนข้างจะขึ้น เกาะติดกัน เป็นก้อนไม่สะดวกต่อการหว่านในแปลงนาข้าว

ราเชน เด็นสว้าง (2543) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแคว อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา พบว่าความคิดเห็นของเกษตรกรด้านหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่ กับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวเกษตรกรในด้านรายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่เกษตรกรเห็นว่าไม่เหมาะสม รวมทั้งด้านต้นทุนและที่ดินทำกินก็เช่นกัน เกษตรกรเห็นว่าไม่เหมาะสมกับครอบครัวของเกษตรกรเองแต่ในเรื่องของแรงงานในครอบครัวเกษตรกรมีความเห็นว่าเป็นเหมาะสมในการทำทฤษฎีใหม่ เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าไม่สามารถทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ดินทำกินของเกษตรกรได้ เนื่องจากมีพื้นที่น้อยขนาดย่อมและไม่มีทุนมาลงทุนในการผลิต แต่เกษตรกรส่วนใหญ่พอใจในรูปแบบของเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าการทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพการเกษตรของตนมาก ส่วนใหญ่มีความสนใจต่อที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เนื่องจากเห็นว่าเป็นหนทางที่จะเพิ่มรายได้ และยังเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์เช่นกัน แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดว่าการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ฉะนั้นจึงไม่มีการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่เลย

วิลาสินี วงทะพันธ์ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการซื้อผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ เหตุผลสำคัญที่ซื้อเพราะความห่วงใยต่อสุขภาพของตนเองและสมาชิกในครอบครัว ประเภทของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกซื้อมากที่สุดคือซื้อผักและผลไม้ และนิยมเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์จากซูเปอร์มาร์เกต โดยพิจารณาถึงความสดใหม่ของสินค้าเป็นอันดับแรก ด้านการรับรู้ข้อมูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้จักผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์จากสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือนิตยสารและวารสาร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ปรากฏบนบรรจุภัณฑ์ ในด้านความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในเรื่องผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม ไม่แน่ใจเรื่องที่คุณส่วนใหญ่รู้จักเกษตรอินทรีย์ และมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่องที่ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์มีคุณภาพไม่แตกต่างกับผลิตภัณฑ์เกษตรเคมีทั่วไป

ธิดาทิพย์ เกิดเหมาะ (2545) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรบ้านปรีอเกียน ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธและจบการศึกษาระดับประถมศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่มีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ 10,000-20,000 บาท/ปี และมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ ประมาณ 11-20 ไร่และเกษตรกรทำนาแบบเกษตรอินทรีย์มาแล้ว 2 ปี พันธุ์ข้าวที่ใช้คือ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ปลูกโดยการปักดำ ส่วนใหญ่ใช้รถไถเดินตามในการทำนา และอาศัยน้ำฝนในการทำนา เพียงอย่างเดียว ปุ๋ยที่ใช้คือปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยคอก มีวิธีการกำจัดวัชพืชโดยการถอนด้วยมือ เกษตรกรใช้แรงงานในครอบครัวในการปลูกข้าวและเก็บเกี่ยวข้าว ในด้านต้นทุนการผลิตนั้นเกษตรกร ใช้ต้นทุน 500-800 บาท/ไร่ และ 300-500 บาท/ไร่ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย (Research Methodologies)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่ทำนาอินทรีย์ จำนวน 90 ราย ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรอำเภอชุมพลบุรี ทั้งหมด 5 หมู่บ้าน โดยแบ่งเป็น หมู่ 1 จำนวน 15 ราย หมู่ 2 จำนวน 30 ราย หมู่ 3 จำนวน 16 ราย หมู่ 6 จำนวน 15 รายและหมู่ 7 จำนวน 14 ราย

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ แบบการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นจากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการ ดังนี้ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของงานวิจัย
- 2) กำหนดขอบเขตของแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็นหมวดหมู่
- 3) จัดร่างแบบสัมภาษณ์
- 4) เสนอแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

และนำมาปรับปรุง

- 5) นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูล

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ แบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

- ด้านการผลิต
- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นมาตราส่วนประมาณค่าเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีเกณฑ์การให้คะแนนมาตราส่วนประมาณค่าเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

หลังจากที่สร้างเครื่องมือเสร็จ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมปัญหาพิเศษตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้อง และความครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลในกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง จำนวน 90 ชุด คือ เป็นเกษตรกรที่ทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 90 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 และตอนที่ 2 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2531)

$$\text{สูตรร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดให้

X = จำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในแต่ละข้อ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด

2. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย วิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 3

$$\text{สูตรค่าเฉลี่ย } \mu = \frac{\sum fx}{N}$$

กำหนดให้

μ = ค่าคะแนนเฉลี่ย

Σ = ผลรวม

f = จำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนั้น

X = ค่าคะแนนที่กำหนด (1,2,3,4,5)

N = จำนวนประชากร

ค่ามาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น คือ (ประคอง กรรณสูต, 2535)

4.50 – 5.00 คือ ระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.50 – 4.49 คือ ระดับความคิดเห็นด้วย

2.50 – 3.49 คือ ระดับความคิดเห็นไม่แน่ใจ

1.50 – 2.49 คือ ระดับความคิดเห็นไม่เห็นด้วย

1.00 – 1.49 คือ ระดับความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัยชิ้นนี้ ระยะเวลาการดำเนินการตลอดโครงการประมาณ 8 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2549 ถึงเดือนพฤษภาคม 2550

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Findings and Results)

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้ทำการศึกษาจากประชากร 90 คน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพหลัก จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานในครอบครัว พื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่ที่ใช้ในการทำนา พื้นที่ที่ทำนาอินทรีย์ พื้นที่ที่ทำนาเคมี อุปกรณ์เครื่องมือที่มีเกี่ยวกับการทำนา สัตว์ที่ใช้ในการทำนา ระยะเวลาทำเกษตรอินทรีย์ เหตุผลที่เปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์ รายได้เฉลี่ย / ปี รายได้จากการทำนา / ปี และปัจจุบันเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลการศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 1)

เพศ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรเป็นเพศชาย 53 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 และเป็นเพศหญิง 37 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1

อายุ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 33.3 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 25.6 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 24.4 มีอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 13.3 มีอายุ 61-70 ปี อายุสูงสุดของเกษตรกร คือ 70 ปี อายุต่ำสุดของเกษตรกร คือ 26 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 47.72 ปี

ศาสนา

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

ระดับการศึกษา

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 68.9 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 24.4 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 6.7 จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	53	58.9
หญิง	37	41.1
2. อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 30 ปี	3	3.3
อายุ 31-40 ปี	23	25.6
อายุ 41-50 ปี	30	33.3
อายุ 51-60 ปี	22	24.4
อายุ 61-70 ปี	12	13.4
อายุสูงสุด 70 ปี	อายุต่ำสุด 26 ปี	อายุเฉลี่ย 47.72 ปี
3. ศาสนา		
พุทธ	90	100.0
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	62	68.9
มัธยมศึกษา	22	24.4
ประกาศนียบัตร	-	-
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	6	6.7
5. อาชีพหลัก		
ทำนา	90	100.0
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-3 คน	29	32.2
4-6 คน	51	56.7
7-10 คน	10	11.1
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 8 คน ,ต่ำสุด 1 คน ,เฉลี่ย 4.21 คน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
6.1. จำนวนแรงงานในการทำนา		
1-3 คน	75	83.3
4-6 คน	15	16.7
จำนวนแรงงานในการทำนาสูงสุด 6 คน ,ต่ำสุด 1 คน ,เฉลี่ย 2.58 คน		
7. พื้นที่ทำการเกษตร		
เป็นของตัวเอง	90	100.0
8. พื้นที่ที่ใช้ในการทำนา		
ต่ำกว่า 20 ไร่	43	47.8
21-40 ไร่	32	35.5
41-60 ไร่	8	8.9
61-80 ไร่	6	6.7
มากกว่า 81 ไร่	1	1.1
พื้นที่ที่ใช้ในการทำนาสูงสุด 93 ไร่ ,ต่ำสุด 3 ไร่ ,เฉลี่ย 26.99 ไร่		
8.1 พื้นที่ที่ทำนาอินทรีย์		
ต่ำกว่า 10 ไร่	30	33.3
11-20 ไร่	43	47.8
21-30 ไร่	12	13.4
31-40 ไร่	2	2.2
41-50 ไร่	2	2.2
มากกว่า 51 ไร่	1	1.1
พื้นที่ที่ทำนาอินทรีย์สูงสุด 52 ไร่ ,ต่ำสุด 3 ไร่ ,เฉลี่ย 16.41 ไร่		
8.2 พื้นที่ที่ทำนาเคมี (N=63)		
ต่ำกว่า 10 ไร่	33	52.4
11-20 ไร่	17	27.0
21-30 ไร่	6	9.5
31-40 ไร่	2	3.2
41-50 ไร่	4	6.3
มากกว่า 51 ไร่	1	1.6

พื้นที่ที่ทำนาเคมีสูงสุด 58 ไร่ ,ต่ำสุด 2 ไร่ ,เฉลี่ย 15.11 ไร่
 อย่างไรก็ตามเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะเป็นใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
9. อุปกรณ์เครื่องมือที่มีเกี่ยวกับการทำนา		
รถไถเดินตาม	65	72.3
รถไถใหญ่	12	13.4
ไม่มี	13	14.3
10. สัตว์ที่ใช้ในการทำนา		
ไม่ใช้	90	100.0
11. ระยะเวลาทำเกษตรอินทรีย์		
มากกว่า 3 ปี	90	100.0
12. เหตุผลที่เปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (N=90)		
ขายได้ราคาสูงกว่าข้าวจากนาเคมี	-	-
การทำนาอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต	81	90.0
จำหน่ายง่ายกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี	-	-
การระบาดของแมลงศัตรูข้าวลดลง	57	63.3
เป็นโครงการของจังหวัด	23	25.6
13. รายได้เฉลี่ย / ปี		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	8	8.9
10,001-50,000 บาท	27	30.0
50,001-100,000 บาท	35	38.9
100,001-150,000 บาท	8	8.9
150,001-200,000 บาท	10	11.1
200,001-250,000 บาท	2	2.2
รายได้เฉลี่ย / ปี สูงสุด 250,000 บาท / ปี ,ต่ำสุด 6,500 บาท / ปี ,เฉลี่ย 80,533.33 บาท / ปี		
14. รายได้จากการทำนา / ปี		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	11	12.2
10,001-50,000 บาท	35	38.9
50,001-100,000 บาท	29	32.2
100,001-150,000 บาท	10	11.1
150,001-200,000 บาท	5	5.6

รายได้จากการทำนา / ปี สูงสุด 200,000 บาท ,ต่ำสุด 5,500 บาท ,เฉลี่ย 65,244.44 บาท

นโยบายด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
15. สมาชิกกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (N=90)		
ธกส.	57	63.3
กองทุนหมู่บ้าน	52	57.8
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์	90	100.0

อาชีพหลัก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีอาชีพทำนา

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.7 มีสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 4-6 คน ร้อยละ 32.2 มีสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 1-3 คน ร้อยละ 11.1 มีสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 7-10 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 8 คน, ต่ำสุด 1 คน, เฉลี่ย 4.21 คน

จำนวนแรงงานในการทำนา

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.3 มีจำนวนแรงงานในการทำนาอยู่ระหว่าง 1-3 คน ร้อยละ 16.7 มีจำนวนแรงงานในการทำนาอยู่ระหว่าง 4-6 คน จำนวนแรงงานในการทำนาสูงสุด 6 คน, ต่ำสุด 1 คน, เฉลี่ย 2.58 คน

พื้นที่ทำการเกษตร

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง

พื้นที่ที่ใช้ในการทำนา

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.8 มีพื้นที่ในการทำนาค่ากว่า 20 ไร่ ร้อยละ 35.5 มีพื้นที่ในการทำนาอยู่ระหว่าง 21-40 ไร่ ร้อยละ 8.9 มีพื้นที่ในการทำนาอยู่ระหว่าง 41-60 ไร่ ร้อยละ 6.7 มีพื้นที่ในการทำนาอยู่ระหว่าง 61-80 ไร่ ร้อยละ 1.1 มีพื้นที่ในการทำนามากกว่า 81 ไร่ พื้นที่ที่ใช้ในการทำนาสูงสุด 93 ไร่ ,ต่ำสุด 3 ไร่ ,เฉลี่ย 26.99 ไร่

พื้นที่ที่ทำนาอินทรีย์

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.8 มีพื้นที่ในการทำนาอินทรีย์อยู่ระหว่าง 11-20 ไร่ ร้อยละ 33.3 มีพื้นที่ในการทำนาอินทรีย์ต่ำกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 13.4 มีพื้นที่ในการทำนาอินทรีย์อยู่ระหว่าง 21-30 ไร่ ร้อยละ 2.2 มีพื้นที่ในการทำนาอินทรีย์อยู่ระหว่าง 31-40 ไร่ และ 41-50 ไร่ ร้อยละ 1.1 มีพื้นที่ในการทำนาอินทรีย์มากกว่า 51 ไร่ พื้นที่ที่ใช้ในการทำนาอินทรีย์สูงสุด 52 ไร่ ,ต่ำสุด 3 ไร่ ,เฉลี่ย 16.41 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ที่ทำนาเคมี

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.4 มีพื้นที่ในการทำนาเคมีต่ำกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 27.0 มีพื้นที่ในการทำนาเคมี 11-20 ไร่ ร้อยละ 9.5 มีพื้นที่ในการทำนาเคมีอยู่ระหว่าง 21-30 ไร่ ร้อยละ 6.3 มีพื้นที่ในการทำนาเคมีอยู่ระหว่าง 41-50 ไร่ ร้อยละ 3.2 มีพื้นที่ในการทำนาเคมีอยู่ระหว่าง 31-40 ไร่ ร้อยละ 1.6 มีพื้นที่ในการทำนาเคมีมากกว่า 51 ไร่ พื้นที่ที่ใช้ในการทำนาอินทรีย์สูงสุด 58 ไร่, ต่ำสุด 2 ไร่, เฉลี่ย 15.11 ไร่

อุปกรณ์เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการทำนา

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.3 มีรถไถเดินตาม ร้อยละ 14.3 ไม่มี อุปกรณ์เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการทำนา ร้อยละ 13.4 มีรถไถใหญ่

สัตว์ที่ใช้ในการทำนา

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดไม่ใช้สัตว์ในการทำนา

ระยะเวลาทำเกษตรอินทรีย์

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดทำเกษตรอินทรีย์ มากกว่า 3 ปี

เหตุผลที่เปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 90.0 เปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์ เพราะการทำนาอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 63.3 เปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์ เพราะการทำนาอินทรีย์ทำให้การระบาดของแมลงศัตรูข้าวลดลง ร้อยละ 25.6 เปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์ เพราะเป็นโครงการของจังหวัดที่ให้เกษตรกรเปลี่ยนจากทำนาเคมีเป็นนาอินทรีย์

รายได้เฉลี่ย / ปี

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 38.9 มีรายได้อยู่ในช่วง 50,001-100,000 บาท / ปี ร้อยละ 30.0 มีรายได้ในช่วง 10,001-50,000 บาท / ปี ร้อยละ 11.1 มีรายได้ในช่วง 150,001-200,000 บาท / ปี ร้อยละ 8.9 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท / ปี และในช่วง 100,001-150,000 บาท / ปี ร้อยละ 2.2 มีรายได้ในช่วง 200,001-250,000 บาท / ปี รายได้เฉลี่ย / ปี สูงสุด 250,000 บาท / ปี ,ต่ำสุด 6500 บาท / ปี ,เฉลี่ย 80533.33 บาท / ปี

รายได้จากการทำนา / ปี

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 38.9 มีรายได้จากการทำนาอยู่ในช่วง 10,001-50,000 บาท / ปี ร้อยละ 32.2 มีรายได้จากการทำนาอยู่ในช่วง 50,001-100,000 บาท / ปี ร้อยละ 12.2 มีรายได้จากการทำนาต่ำกว่า 10,000 บาท / ปี ร้อยละ 11.1 มีรายได้จากการทำนาอยู่ในช่วง 100,001-150,000 บาท / ปี ร้อยละ 5.6 มีรายได้จากการทำนาอยู่ในช่วง 150,001-200,000 บาท / ปี รายได้จากการทำนา / ปี สูงสุด 200,000 บาท / ปี ,ต่ำสุด 5500 บาท / ปี ,เฉลี่ย 65244.44 บาท / ปี

บุคลากรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมาชิกกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ร้อยละ 63.3 เป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตร ร้อยละ 57.8 เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร

จากการศึกษาสภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ ลักษณะที่ดินที่ทำการเกษตร แหล่งน้ำที่ใช้ พันธุ์ข้าวที่ปลูก ลักษณะของดินในการทำเกษตร การเตรียมดิน จาก การเตรียมดิน การไถกลบตอซังข้าว ช่วงเวลาในการไถกลบตอซังข้าว เครื่องมือในการไถกลบตอซังข้าว จาก การไถกลบตอซังข้าว วิธีการปลูก อัตราการหว่าน แรงงานที่ใช้ในการปลูกข้าว การใช้ปุ๋ยในแต่ละประเภท การควบคุมวัชพืช แมลงศัตรูข้าว การควบคุมแมลงศัตรูข้าว การเก็บเกี่ยว ราคาเกี่ยวหวด แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร ต้นทุนการผลิต ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ / ไร่ ราคาขายผลผลิต / กก. สถานที่จำหน่ายผลผลิต มาตรฐานที่ได้รับการรับรอง ระยะเวลาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และพืชที่ปลูกหลังการทำนา ผลการศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 2)

ลักษณะที่ดินที่ทำการเกษตร

จากการวิจัยพบว่า ที่ดินทั้งหมดของเกษตรกรเป็นที่ราบ

แหล่งน้ำที่ใช้

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 62.2 ใช้น้ำฝน ร้อยละ 20.0 ใช้น้ำจากโครงการชลประทาน ร้อยละ 17.8 ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

พันธุ์ข้าวที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดใช้พันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 ร้อยละ 61.1 ใช้พันธุ์ กข 15

ลักษณะของดินในการทำเกษตร

จากการวิจัยพบว่า ลักษณะดินในการทำเกษตรทั้งหมดของเกษตรกรเป็นดินร่วนปนทราย

การเตรียมดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.9 ใช้รถไถเดินตามในการเตรียมดิน ร้อยละ 56.7

ใช้รถไถใหญ่ในการเตรียมดิน

จากการเตรียมดิน

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 54.4 ใช้วิธีการจ้าง ร้อยละ 45.6 ใช้ของเกษตรกรเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
1. ลักษณะที่ดินที่ทำการเกษตร		
ที่ราบ	90	100.0
2. แหล่งน้ำที่ใช้		
น้ำฝน	56	62.2
แหล่งน้ำธรรมชาติ	16	17.8
โครงการชลประทาน	18	20.0
3. พันธุ์ข้าวที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (N=90)		
ชาวดอกมะลิ 105	90	100.0
กข 15	55	61.1
4. ลักษณะของดินในการทำการเกษตร		
ดินร่วนปนทราย	90	100.0
5. การเตรียมดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (N=90)		
รถไถเดินตาม	53	58.9
รถไถใหญ่	51	56.7
6. จากการเตรียมดิน		
จ้าง	49	54.4
ของเกษตรกรเอง	41	45.6
6.1 ราคาจ้างเตรียมดิน / ไร่ (N=49)		
100-120 บาท	6	12.3
121-140 บาท	15	30.6
141-160 บาท	28	57.1
ราคาจ้างเตรียมดินสูงสุด 150 บาท / ไร่ ,ต่ำสุด 120 บาท / ไร่ ,เฉลี่ย 140.20 บาท / ไร่		
7. การไถกลบตอซังข้าว		
ไถ	90	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
8. ช่วงเวลาในการไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต		
15 วัน	1	1.1
1 เดือน	56	62.2
2 เดือน	4	4.4
3 เดือน	29	32.2
9. เครื่องมือในการไถกลบตอซังข้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รถไถเดินตาม	53	58.9
รถไถใหญ่	51	56.7
10. จากการไถกลบตอซัง		
จ้าง	49	54.4
ของเกษตรกรเอง	41	45.6
10.1 ราคาไถกลบตอซังข้าว / ไร่		
100-120 บาท	6	12.3
121-140 บาท	15	30.6
141-160 บาท	28	57.1
ราคาจ้างไถกลบตอซังข้าว สูงสุด 150 บาท / ไร่ ,ต่ำสุด 120 บาท / ไร่ ,เฉลี่ย 140.20 บาท / ไร่		
11. วิธีการปลูก		
นาหว่านข้าวแห้ง	90	100.0
12. อัตราการหว่าน / ไร่		
20-40 กก.	70	77.8
41-60 กก.	20	22.2
อัตราการหว่าน / ไร่ สูงสุด 50 กก./ ไร่ ,ต่ำสุด 25 กก./ ไร่ ,เฉลี่ย 27.89 กก./ ไร่		
13. แรงงานที่ใช้ในการปลูกข้าว		
สมาชิกในครอบครัว	81	90.0
จ้าง	9	10.0
13.1 ราคาจ้างแรงงานในการปลูกข้าว / ไร่ (N=9)		
200 บาท	9	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
14. การใช้น้ำปุ๋ยในแต่ละประเภท		
ปุ๋ยคอก		
ใช้	90	100.0
ปริมาณการใช้ / ไร่		
1000-1300 กก.	79	87.2
1301-1600 กก.	11	12.2
ปริมาณการใช้ปุ๋ยคอก / ไร่ สูงสุด 1,500 กก./ ไร่ ,ต่ำสุด 1,000 กก./ ไร่ ,เฉลี่ย 1,101.11 กก./ ไร่		
ที่มาของปุ๋ย		
ร้านค้า	74	82.2
ผลิตเอง	16	17.8
ราคาปุ๋ยคอก / กก.		
1.00 บาท	90	100.0
ปุ๋ยชีวภาพ		
ใช้	52	57.8
ไม่ใช้	38	42.2
ปริมาณการใช้ / ไร่ (N=52)		
10-15 ลิตร	10	19.2
16-20 ลิตร	42	80.8
ปริมาณการใช้ปุ๋ยชีวภาพ / ไร่ สูงสุด 20 ลิตร / ไร่ ,ต่ำสุด 10 ลิตร / ไร่ ,เฉลี่ย 18.08 ลิตร / ไร่		
ที่มาของปุ๋ย		
ผลิตเอง	90	100.0
15. การควบคุมวัชพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การใช้ระดับน้ำควบคุมวัชพืช	12	13.3
การถอนด้วยมือ	79	87.8
การใช้เครื่องมือ	6	6.7
16. แมลงศัตรูข้าว		
ไม่พบ	11	12.2
พบ	79	87.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
17. การควบคุมแมลงศัตรูข้าว		
ปลูกพืชรับไล่บนคันนา	18	20.0
ใช้สารสกัดจากพืช	2	2.2
ใช้วิธีการ เช่น ใช้ไฟล่อและใช้กับดัก	70	77.8
18. การเก็บเกี่ยว		
รถเกี่ยวขนาด	90	100.0
18.1 ราคาผลเกี่ยวขนาด / ไร่		
400-450 บาท	7	7.8
451-500 บาท	83	92.2
ราคาผลเกี่ยวขนาด / ไร่ สูงสุด 500 บาท / ไร่ ,ต่ำสุด 450 บาท / ไร่ ,เฉลี่ย 496.11 บาท / ไร่		
19. แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร		
ธกส.	66	73.3
กองทุนหมู่บ้าน	24	26.7
20. ต้นทุนการผลิต / ไร่		
1500-1800 บาท	58	64.4
1801-2100 บาท	32	35.6
ต้นทุนการผลิต / ไร่ สูงสุด 2,000 บาท / ไร่ ,ต่ำสุด 1,100 บาท / ไร่ ,เฉลี่ย 1,739.90 บาท / ไร่		
21. ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ / ไร่		
50-55 ถัง	23	25.6
56-60 ถัง	67	74.4
ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ / ไร่ สูงสุด 60 ถัง / ไร่ ,ต่ำสุด 50 ถัง / ไร่ ,เฉลี่ย 56.51 ถัง / ไร่		
22. ราคาขายผลผลิต / กก.		
8.00-8.50 บาท	78	86.7
8.51-9.00 บาท	12	13.3
ราคาขายผลผลิต / กก. สูงสุด 9.00 บาท / กก. ,ต่ำสุด 8.00 บาท / กก. ,เฉลี่ย 8.3778 บาท / กก.		
23. สถานที่จำหน่ายผลผลิต		
โรงสี	90	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N=90)	ร้อยละ
24. มาตรฐานที่ได้รับการรับรอง		
มกท.	30	33.3
มก.สร.	60	66.7
25. ระยะเวลาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน		
3 ปี	90	100.0
26. พืชที่ปลูกหลังการทำนา		
พืชตระกูลถั่ว	57	63.3
ข้าวโพด	27	30.0
ผัก	-	-
แตงโม	6	6.7

ราคาจ้างเตรียมดิน / ไร่

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.1 จ้างราคาอยู่ในช่วง 141-160 บาท / ไร่ ร้อยละ 30.6 จ้างราคาอยู่ในช่วง 121-140 บาท / ไร่ ร้อยละ 12.3 จ้างราคาอยู่ในช่วง 100-120 บาท / ไร่ ราคาจ้างเตรียมดินสูงสุด 150 บาท / ไร่ ,ต่ำสุด 120 บาท / ไร่ ,เฉลี่ย 140.20 บาท / ไร่

การไถกลบตอซังข้าว

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดไถกลบตอซังข้าว

ช่วงเวลาในการไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 62.2 ไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว 1 เดือน ร้อยละ 32.2 ไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว 3 เดือน ร้อยละ 4.4 ไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว 2 เดือน ร้อยละ 1.1 ไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว 15 วัน

เครื่องมือในการไถกลบตอซังข้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.9 ใช้รถไถเดินตามในไถกลบตอซังข้าว ร้อยละ 56.7 ใช้รถไถใหญ่ในการไถกลบตอซังข้าว

ราคาไถกลบตอซังข้าว / ไร่

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.1 จ้างราคาอยู่ในช่วง 141-160 บาท / ไร่ ร้อยละ 30.6 จ้างราคาอยู่ในช่วง 121-140 บาท / ไร่ ร้อยละ 12.3 จ้างราคาอยู่ในช่วง 100-120 บาท / ไร่ ราคาจ้างเตรียมดินสูงสุด 150 บาท / ไร่ ,ต่ำสุด 120 บาท / ไร่ ,เฉลี่ย 140.20 บาท / ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการปลูก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดใช้ วิธีการปลูกแบบนาหว่านข้าวแห้ง

อัตราการหว่าน / ไร่

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 77.8 ใช้อัตราหว่านอยู่ในช่วง 20-40 กก. / ไร่ ร้อยละ 22.2 ใช้อัตราหว่านอยู่ในช่วง 41-60 กก. / ไร่ อัตราการหว่าน / ไร่ สูงสุด 50 กก. / ไร่ ,ต่ำสุด 25 กก. / ไร่ ,เฉลี่ย 27.89 กก. / ไร่

แรงงานที่ใช้ในการปลูกข้าว

จากการวิจัยพบว่า แรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 90.0 เป็นสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 10.0 จ้างแรงงานในการปลูกข้าว

ราคาจ้างแรงงานในการปลูกข้าว / ไร่

จากการวิจัยพบว่า ราคาจ้างแรงงานในการปลูกข้าว / ไร่ของเกษตรกรจ้าง 200 บาท

การใช้ปุ๋ยในแต่ละประเภท

ปุ๋ยคอก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีการใส่ปุ๋ยคอก เกษตรกรร้อยละ 87.2 มีการใส่ปุ๋ยคอกในช่วง 1000-1300 กก. / ไร่ ร้อยละ 12.2 มีการใส่ปุ๋ยคอกในช่วง 1301-1600 กก. / ไร่ ปริมาณการใช้ปุ๋ยคอก / ไร่ สูงสุด 1500 กก. / ไร่ ,ต่ำสุด 1000 กก. / ไร่ ,เฉลี่ย 1101.11 กก. / ไร่ ที่มาของปุ๋ยส่วนใหญ่ร้อยละ 82.2 เกษตรกรซื้อจากร้านค้า ร้อยละ 17.8 เกษตรกรผลิตเอง ราคาปุ๋ยคอกที่เกษตรกรซื้อจากร้านค้า ราคา 1.00 บาท / กก.

ปุ๋ยชีวภาพ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.8 มีการใส่ปุ๋ยชีวภาพ ร้อยละ 42.2 ไม่ใส่ปุ๋ยชีวภาพ เกษตรกรร้อยละ 80.0 มีการใส่ปุ๋ยชีวภาพในช่วง 16-20 ลิตร / ไร่ ร้อยละ 19.2 มีการใส่ปุ๋ยชีวภาพในช่วง 10-15 ลิตร / ไร่ ปริมาณการใช้ปุ๋ยชีวภาพ / ไร่ สูงสุด 20 ลิตร / ไร่ ,ต่ำสุด 10 ลิตร / ไร่ ,เฉลี่ย 18.08 ลิตร / ไร่ ที่มาของปุ๋ยชีวภาพทั้งหมดเกษตรกรผลิตเอง

การควบคุมวัชพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 87.8 ควบคุมวัชพืชโดยการถอนด้วยมือ ร้อยละ 13.3 ควบคุมวัชพืชโดยการไ้ระดับน้ำควบคุมวัชพืช ร้อยละ 6.7 ควบคุมวัชพืชโดยการไ้เครื่องมือ

แมลงศัตรูข้าว

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 87.8 พบแมลงศัตรูข้าวในนา ร้อยละ 12.2 ไม่พบแมลงศัตรูข้าวในนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การควบคุมแมลงศัตรูข้าว

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 77.8 ควบคุมแมลงศัตรูข้าวโดยการใช้วิธี กล เช่น ใช้ฟิโaloneและใช้กับดัก ร้อยละ 20.0 ควบคุมแมลงศัตรูข้าวโดยการปลูกพืชขับไล่บนคันนา ร้อยละ 2.2 ควบคุมแมลงศัตรูข้าวโดยการใช้สารสกัดจากพืช

การเก็บเกี่ยว

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดใช้ วิธีการการเก็บเกี่ยวโดยการใช้รถเกี่ยววนวด

ราคารถเกี่ยววนวด / ไร่

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 92.2 จ้างราคาอยู่ในช่วง 451-500 บาท / ไร่ ร้อยละ 7.8 จ้างราคาอยู่ในช่วง 400-450 บาท / ไร่ ราคารถเกี่ยววนวด / ไร่ สูงสุด 500 บาท / ไร่ ,ต่ำสุด 450 บาท / ไร่ ,เฉลี่ย 496.11 บาท / ไร่

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.3 ใช้แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรจาก ธนาคารเพื่อการเกษตร ร้อยละ 26.7 ใช้แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรจากกองทุนหมู่บ้าน

ต้นทุนการผลิต / ไร่

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 64.4 มีต้นทุนการผลิตอยู่ในช่วง 1500-1800 บาท / ไร่ ร้อยละ 35.6 มีต้นทุนการผลิตอยู่ในช่วง 1801-2100 บาท / ไร่ ต้นทุนการผลิต / ไร่ สูงสุด 2000 บาท / ไร่ ,ต่ำสุด 1100 บาท / ไร่ ,เฉลี่ย 1739.90 บาท / ไร่

ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ / ไร่

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 74.4 ปริมาณผลผลิตที่ได้รับอยู่ในช่วง 56-60 ถัง / ไร่ ร้อยละ 25.6 ปริมาณผลผลิตที่ได้รับอยู่ในช่วง 50-55 ถัง / ไร่ ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ / ไร่ สูงสุด 60 ถัง / ไร่ ,ต่ำสุด 50 ถัง / ไร่ ,เฉลี่ย 56.51 ถัง / ไร่

ราคาขายผลผลิต / กก.

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.7 ขายผลผลิตได้กิโลกรัมละ 8.00-8.50 บาท และร้อยละ 13.3 ขายผลผลิตได้กิโลกรัมละ 8.51-9.00 บาท ราคาขายผลผลิต / กก. สูงสุด 9.00 บาท / กก. ,ต่ำสุด 8.00 บาท / กก. ,เฉลี่ย 8.3778 บาท / กก.

สถานที่จำหน่ายผลผลิต

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดจะขายผลผลิตที่โรงสีข้าว

มาตรฐานที่ได้รับการรับรอง

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.7 ได้รับมาตรฐาน มก.สร. ร้อยละ 33.3 ได้รับ มาตรฐาน มกท.

ระยะเวลาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดได้รับการรับรองมาตรฐานมาแล้ว 3 ปี
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พืชที่ปลูกหลังการทำนา

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.3 ปลูกพืชตระกูลถั่วหลังการทำนา ร้อยละ 30.0 ปลูกข้าวโพดหลังการทำนา ร้อยละ 6.7 ปลูกแตงโมหลังการทำนา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็น อยู่ในระดับ เห็นด้วย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ 3.79 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยออกมาดังนี้ (ตารางที่ 3)

ด้านการผลิต

โดยภาพรวม เกษตรกรมีความคิดเห็นด้านการผลิต อยู่ในระดับ เห็นด้วย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ 3.55 และเกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุดว่า การทำนาอินทรีย์ต้องใช้ปุ๋ยคอกในปริมาณมากกว่านาเคมี เฉลี่ย 4.68 รองลงมาคือ พื้นที่ที่ปลูกข้าวอินทรีย์ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีสารพิษตกค้าง เฉลี่ย 4.54 เกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยที่ว่า การทำนาอินทรีย์ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเมล็ดดีปราศจากโรคแมลงและเมล็ดวัชพืช เฉลี่ย 4.48 รองลงมาคือ การทำนาอินทรีย์ทำให้การระบาดของโรคข้าวและแมลงศัตรูข้าวรบกวนลดลง เฉลี่ย 4.02 และเกษตรกรมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยที่ว่า การทำนาอินทรีย์สามารถใช้ปุ๋ยเคมีได้บ้าง เฉลี่ย 2.49 รองลงมาคือ การทำนาอินทรีย์ต้องปลูกข้าวด้วยวิธีปักดำเท่านั้น ตามลำดับ

ด้านเศรษฐกิจ

โดยภาพรวม เกษตรกรมีความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับ เห็นด้วย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ 3.54 และเกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดว่า การทำนาอินทรีย์จะช่วยลดต้นทุนการผลิต เฉลี่ย 4.50 รองลงมาคือ ผลผลิตข้าวอินทรีย์มีตลาดรองรับน้อยกว่าข้าวเคมี เฉลี่ย 4.19 เกษตรกรมีความคิดเห็นไม่แน่ใจที่ว่า ตลาดและผู้บริโภคต้องการซื้อผลผลิตข้าวอินทรีย์จำนวนมาก เฉลี่ย 3.47 รองลงมาคือ การทำนาอินทรีย์ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เฉลี่ย 3.26 และเกษตรกรมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่ว่า ผลผลิตที่ได้จากการทำนาอินทรีย์ขายได้ราคาสูงกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี เฉลี่ย 1.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำงานอินทรีย์

รายการ	5	4	3	2	1	รวม	เฉลี่ย
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ		
ด้านการผลิต							
1. การทำนาอินทรีย์ต้องใช้ปุ๋ยคอกในปริมาณมากกว่าทำนาเคมี	61 (67.8)	29 (32.2)	-	-	-	90 (100.0)	4.68 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. พื้นที่ที่ปลูกข้าวอินทรีย์ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีสารพิษตกค้าง	41 (45.6)	49 (54.4)	-	-	-	90 (100.0)	4.54 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. การทำนาอินทรีย์ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเมล็ดดีปราศจากโรคแมลงและเมล็ดวัชพืช	47 (52.2)	43 (47.8)	-	-	-	90 (100.0)	4.48 เห็นด้วย
4. การทำนาอินทรีย์ทำให้การระบาดของโรคข้าวและแมลงศัตรูข้าวรบกวนลดลง	17 18.9	58 64.4	15 (16.7)	-	-	90 (100.0)	4.02 เห็นด้วย
5. การทำนาอินทรีย์ต้องไถเตรียมดินบ่อยครั้งกว่าการทำนาเคมี	-	69 (76.7)	20 (22.2)	1 (1.1)	-	90 (100.0)	3.76 เห็นด้วย
6. การทำนาอินทรีย์ต้องไถกลบตอซังและปลูกพืชตระกูลถั่ว	6 (6.7)	68 (75.5)	2 (2.2)	14 (15.6)	-	90 (100.0)	3.73 เห็นด้วย
7. การทำนาอินทรีย์มีมาตรฐานและวิธีการผลิตที่ยั่งยืน	-	26 (28.9)	30 (33.3)	34 (37.8)	-	90 (100.0)	2.91 ไม่แน่ใจ
8. การทำนาอินทรีย์ ช่วยลดปัญหาวัชพืชในแปลง	-	10 (11.1)	52 (57.8)	28 (31.1)	-	90 (100.0)	2.80 ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	5	4	3	2	1	รวม	เฉลี่ย
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ		
9.การทำนาอินทรีย์สามารถใช้ปุ๋ยเคมีได้บ้าง	1 (1.1)	-	43 (47.8)	44 (48.9)	2 (2.2)	90 (100.0)	2.49 ไม่เห็นด้วย
10. การทำนาอินทรีย์ต้องปลูกข้าวด้วยวิธีปักดำเท่านั้น	-	3 (3.3)	22 (24.4)	46 (51.1)	19 (21.2)	90 (100.0)	2.10 ไม่เห็นด้วย
รวม							ค่าเฉลี่ยด้านการผลิต เท่ากับ 3.55 อยู่ในระดับ เห็นด้วย
ด้านเศรษฐกิจ							
1. การทำนาอินทรีย์จะช่วยลดต้นทุนการผลิต	45 (50.0)	45 (50.0)	-	-	-	90 (100.0)	4.50 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ผลผลิตข้าวอินทรีย์มีตลาดรองรับน้อยกว่าข้าวเคมี	22 (24.5)	64 (71.1)	3 (3.3)	1 (1.1)	-	90 (100.0)	4.19 เห็นด้วย
3. การทำนาอินทรีย์มีส่วนช่วยให้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น	15 (16.7)	64 (71.1)	11 (12.2)	-	-	90 (100.0)	4.04 เห็นด้วย
4. การทำนาอินทรีย์ช่วยให้หนี้สินของเกษตรกรลดลง	14 (15.6)	62 (68.8)	14 (15.6)	-	-	90 (100.0)	4.00 เห็นด้วย
5. ผลผลิตที่ได้จากการทำนาอินทรีย์ได้รับการยอมรับจากตลาดและผู้บริโภคมากกว่าผลผลิตจากนาเคมี	1 (1.1)	66 (73.3)	23 (25.6)	-	-	90 (100.0)	3.76 เห็นด้วย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	5	4	3	2	1	รวม	เฉลี่ย
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ		
6. ผลผลิตข้าวอินทรีย์จำหน่ายง่ายกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี	-	60	27	3	-	90	3.63
	-	(66.7)	(30.0)	(3.3)	-	(100.0)	เห็นด้วย
7. การทำนาอินทรีย์ช่วยให้ผลผลิตข้าวเพิ่มมากขึ้น	-	55	33	2	-	90	3.59
	-	(61.1)	(36.7)	(2.2)	-	(100.0)	เห็นด้วย
8. ตลาดและผู้บริโภคต้องการซื้อผลผลิตข้าวอินทรีย์จำนวนมาก	-	46	40	4	-	90	3.47
	-	(51.2)	(49.4)	(4.4)	-	(100.0)	ไม่แน่ใจ
9. การทำนาอินทรีย์ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น	-	40	33	17	-	90	3.26
	-	(44.4)	(36.7)	(18.9)	-	(100.0)	ไม่แน่ใจ
10. ผลผลิตที่ได้จากการทำนาอินทรีย์ขายได้ราคาสูงกว่า ผลผลิตข้าวจากนาเคมี	-	-	-	-	90	90	1.00
	-	-	-	-	(100.0)	(100.0)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม							ค่าเฉลี่ยด้านเศรษฐกิจ เท่ากับ 3.54 อยู่ในระดับ เห็นด้วย
ด้านสิ่งแวดล้อม							
1. การทำนาอินทรีย์ทำให้ดินร่วนซุย เพราะมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์	60	30	-	-	-	90	4.67
	(61.7)	(33.3)	-	-	-	(100.0)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. การทำนาอินทรีย์ช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น	51	39	-	-	-	90	4.57
	(56.7)	(43.3)	-	-	-	(100.0)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	5	4	3	2	1	รวม	เฉลี่ย
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ		
3. การทำนาอินทรีย์เป็นการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน	48 (53.3)	42 (46.7)	-	-	-	90 (100.0)	4.53 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. การทำนาอินทรีย์ทำให้แปลงนามีสารพิษตกค้างน้อยลง	47 (52.2)	43 (47.8)	-	-	-	90 (100.0)	4.52 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. การทำนาอินทรีย์ทำให้ผู้บริโภคปลอดภัยจากสารพิษ	46 (51.1)	44 (48.9)	-	-	-	90 (100.0)	4.51 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. การทำนาอินทรีย์ทำให้คุณภาพของน้ำดีขึ้น	8 (8.9)	82 (91.1)	-	-	-	90 (100.0)	4.09 เห็นด้วย
7. การทำนาอินทรีย์เป็นการการช่วยให้อากาศบริสุทธิ์	6 (6.7)	83 (92.2)	1 (1.1)	-	-	90 (100.0)	4.06 เห็นด้วย
8. การทำนาอินทรีย์ช่วยอนุรักษ์สัตว์น้ำ	1 (1.1)	89 (98.9)	-	-	-	90 (100.0)	4.01 เห็นด้วย
9. การทำนาอินทรีย์ทำให้ปริมาณสัตว์ในธรรมชาติ เช่นหนูนา กบ เพิ่มมากขึ้น	3 (3.3)	56 (62.3)	28 (31.1)	3 (3.3)	-	90 (100.0)	3.66 เห็นด้วย
รวม	ค่าเฉลี่ยด้านสิ่งแวดล้อม เท่ากับ 4.29 อยู่ในระดับ เห็นด้วย						
รวมทั้งหมด	ทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับ เห็นด้วย						

ด้านสิ่งแวดล้อม

โดยภาพรวม เกษตรกรมีความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับ เห็นด้วย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ 4.29 และเกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุดว่า การทำนาอินทรีย์ทำให้ดินร่วนซุย เพราะมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เฉลี่ย 4.67 รองลงมาคือ การทำนาอินทรีย์ช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น เฉลี่ย 4.57 และเกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยที่ว่า การทำนาอินทรีย์ทำให้แปลงนามีสารพิษตกค้างน้อยลง เฉลี่ย 4.52 รองลงมาคือ การทำนาอินทรีย์ผู้บริโภคปลอดภัยจากสารพิษ เฉลี่ย 4.51 ตามลำดับ

วิจารณ์ผล

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ด้านการผลิต เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับประเด็นที่ว่า การทำนาอินทรีย์ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเมล็ดดีปราศจากโรคแมลงและเมล็ดวัชพืช และการทำนาอินทรีย์ทำให้การระบาดของข้าวและแมลงศัตรูข้าวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันวิจัยข้าว (2542 : 54) เริ่มใช้ปุ๋ยเคมี พบว่า ใน 2-3 ปีแรกข้าวเหี่ยวและมีหนอนทำลายใบข้าวระบาด ทำนาแบบอินทรีย์ในปี 2535 โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยหมัก จากการสังเกตพบว่า การเจริญเติบโตของข้าวจะสมบูรณ์พอดีไม่เหี่ยวใบแม้จะเห็นผลช้ากว่าปุ๋ยเคมีแต่อยู่ได้นานกว่า และข้าวทนแล้งได้ดี โรคและแมลงไม่พบว่าเป็นปัญหา

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นไม่แน่ใจอยู่ 2 ประเด็น คือ การทำนาอินทรีย์ช่วยลดปัญหาวัชพืชในแปลง และการทำนาอินทรีย์มีมาตรฐานและวิธีการผลิตที่ยั่งยืน อาจเนื่องมาจากวิธีการปลูกข้าวด้วยวิธีการหว่านข้าวแห่งนั้นเกษตรกรไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับวัชพืช ซึ่งปัญหาวัชพืชในแปลงนั้นบางส่วนอาจเกิดจากการเตรียมดินไม่ดี วัชพืชในแปลงก็เกิดขึ้นมาก การไถกลบตอซังข้าวและปลูกพืชตระกูลถั่วหลังการปลูกข้าวทำให้ต้องไถเตรียมดินบ่อยครั้งมีส่วนช่วยเกษตรกรในเรื่องวัชพืชได้เป็นอย่างดี ส่วนการทำนาอินทรีย์มีมาตรฐานและวิธีการผลิตที่ยั่งยืน อาจเป็นผลจากกระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์ต้องพิถีพิถันในเรื่องต่าง ๆ เช่น น้ำ ปุ๋ย มาตรฐานที่รับรองแต่ละมาตรฐาน การดูแลรักษาที่ต้องปราศจากสารเคมีใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งในส่วนนี้ทำให้เกษตรกรต้องเตรียมการที่ดีขึ้นและต้องเอาใจใส่กับแปลงนามากขึ้น จึงทำให้ดูเหมือนมีวิธีการผลิตที่ยั่งยืน และเกษตรกรมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอยู่ 2 ประเด็น คือ การทำนาอินทรีย์สามารถใส่ปุ๋ยเคมีได้บ้าง และการทำนาอินทรีย์ต้องปลูกข้าวด้วยวิธีปักดำเท่านั้น เนื่องจากเกษตรกรใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพในการทำนาอินทรีย์จึงคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเคมี และเกษตรกรคิดว่าการทำนาอินทรีย์จะต้องไม่ใส่ปุ๋ยเคมี ส่วนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกข้าวด้วยวิธีการหว่านข้าวแห้งนั้นเกษตรกรได้ผลผลิตในปริมาณที่ใกล้เคียงกับการปักดำ และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีแรงงานเพียงพอที่จะปลูกข้าวด้วยวิธีการปักดำ

ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับประเด็นที่ว่า การทำนาอินทรีย์ช่วยให้ผลผลิตข้าวเพิ่มมากขึ้น ช่วยลดต้นทุนการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันวิจัยข้าว (2542 : 54) ที่ว่าการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์มีข้อดีคือลดต้นทุนการผลิต ได้ช่วยเหลือตัวเอง สภาพดินได้รับความอุดมสมบูรณ์คืน สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ไม่มีผลกระทบด้านอนามัยในผลผลิต

การศึกษาคำความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นไม่แน่ใจ 2 รายการ ในประเด็นที่ว่า การทำนาอินทรีย์ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และ ตลาดและผู้บริโภคต้องการซื้อผลผลิตข้าวอินทรีย์จำนวนมาก เนื่องจากเกษตรกรไม่มีการจัดบันทึกรายรับ-รายจ่ายเพื่อเปรียบเทียบระหว่างทำนาอินทรีย์กับทำนาเคมี จึงทำให้เกษตรกรไม่แน่ใจว่ามีรายได้เพิ่มขึ้น หากตลาดและผู้บริโภคต้องการซื้อผลผลิตข้าวอินทรีย์จำนวนมากก็จะทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ให้มากขึ้น รายได้จากการขายผลผลิตจะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย และเกษตรกรมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า ผลผลิตที่ได้จากการทำนาเคมีขายได้ในราคาสูงกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี เนื่องจากผลผลิตที่ได้จากการทำนาอินทรีย์เกษตรกรขายได้ในราคาเท่ากับผลผลิตที่ได้จากนาเคมี หรือบางปีขายได้ในราคาที่แพงกว่า 1.00-1.50 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันในทางราคาผลผลิตมากนัก ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ตลาด

ด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรทั้งหมดเห็นด้วยกับทั้ง 9 ประเด็น ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจคือ การทำนาอินทรีย์เป็นการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้ดินร่วนซุย เพราะมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ทำให้คุณภาพของน้ำดีขึ้น ช่วยอนุรักษ์สัตว์น้ำ ทำให้ปริมาณสัตว์ในธรรมชาติ เช่น หนูนากบ เพิ่มมากขึ้น ช่วยให้อากาศบริสุทธิ์ แสงนามีสารพิษตกค้างน้อยลง ผู้บริโภคปลอดภัยจากสารพิษ ช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น ซึ่งเห็นได้ชัดว่าการทำนาอินทรีย์มีผลดีต่อสภาพแวดล้อม เนื่องจากการทำนาอินทรีย์นั้น ไม่มีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต โดยเลือกใช้เฉพาะวัสดุที่ปลอดภัยจากสารพิษ ได้มาจากธรรมชาติ เช่น ปุ๋ย เกษตรกรเลือกใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพหรือปุ๋ยอินทรีย์ การควบคุมวัชพืชก็ใช้ระดับน้ำควบคุมและถอนด้วยมือ ส่วนการควบคุมแมลงศัตรูข้าวก็ใช้สารสกัดจากพืช หรือใช้ฟล่อและกับดัก ความคิดเห็นในด้านสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับ สถาบันวิจัยข้าว (2542 : 54) กล่าวว่า เคยทำนาโดยใช้ปุ๋ยเคมี คิดว่าความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ดินแข็งตัว ข้าวไม่เจริญเติบโต การทำนาแบบเกษตรอินทรีย์มีข้อดีคือลดต้นทุนการผลิต ได้ช่วยเหลือตัวเอง สภาพดินได้รับความอุดมสมบูรณ์คืน สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ไม่มีผลกระทบด้านอนามัยในผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendations)

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกร สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร และศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จากประชากร 90 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละและค่าเฉลี่ย มีผลสรุปดังนี้

ข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร

ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 53 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 และเพศหญิง 37 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 อายุเฉลี่ย 47.72 ปี ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.21 คน และจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.58 คน พื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง พื้นที่ที่ใช้ในการทำนาเฉลี่ย 26.99 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ทำนาอินทรีย์เฉลี่ย 16.41 ไร่ และทำนาเคมีเฉลี่ย 15.11 ไร่ อุปกรณ์เครื่องมือที่เกษตรกรมีกับการทำนาส่วนใหญ่เป็นรถไถเดินตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาอินทรีย์มาแล้วมากกว่า 3 ปี เหตุผลที่เกษตรกรเปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์คือการทำนาอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิตคิดเป็นร้อยละ 90.0 รองลงมาคือการระบาดของแมลงศัตรูข้าวลดลงคิดเป็นร้อยละ 63.3 และเป็นโครงการของจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 25.6 รายได้เฉลี่ย 80533.33 บาท / ปี รายได้จากการทำนาเฉลี่ย 65244.44 บาท และปัจจุบันเกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ รองลงมาเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรคิดเป็นร้อยละ 63.3 และเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 57.8 ตามลำดับ

สภาพการทำนาอินทรีย์ของเกษตรกร

เกษตรกรมีลักษณะที่ดินที่ทำการเกษตรเป็นที่ราบ แหล่งน้ำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นน้ำฝน คิดเป็นร้อยละ 62.2 พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูก คือ พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 รองลงมาคือ พันธุ์ กข 15 ร้อยละ 61.1 ลักษณะของดินในการทำการเกษตรเป็นดินร่วนปนทราย เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้รถไถเดินตามในการเตรียมดินร้อยละ 58.9 และจากการเตรียมดินเกษตรกรจ้างคิดเป็นร้อยละ 54.4 ราคาจ้างเฉลี่ย 140.20 บาท / ไร่ เกษตรกรไถกลบตอซังและไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต 1 เดือน ร้อยละ 62.2 เครื่องมือในการไถกลบตอซังส่วนใหญ่เกษตรกรใช้รถไถเดินตามและจากการไถกลบเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่อชั่งเกษตรกรจ้างคิดเป็นร้อยละ 54.4 ราคาจ้างเฉลี่ย 140.20 บาท / ไร่ เกษตรกรใช้วิธีการปลูกแบบนาหว่านข้าวแห้ง อัตราการหว่านเฉลี่ย 27.89 กก. / ไร่ แรงงานที่ใช้ในการปลูกข้าวส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 90.0 การใช้ปุ๋ย เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพ ปริมาณการใช้ปุ๋ยคอกเฉลี่ย 1101.11 กก. / ไร่ ที่มาของปุ๋ยส่วนใหญ่เกษตรกรซื้อจากร้านค้าร้อยละ 82.2 ราคา กิโลกรัมละ 1.00 บาท ส่วนปุ๋ยชีวภาพเกษตรกรใช้ในปริมาณเฉลี่ย 18.08 ลิตร / ไร่ ที่มาของปุ๋ยเกษตรกรผลิตเอง การควบคุมวัชพืชเกษตรกรใช้วิธีการถอนด้วยมือคิดเป็นร้อยละ 87.8 แผลงศัตรูข้าวเกษตรกรพบร้อยละ 87.8 ส่วนการควบคุมแผลงศัตรูข้าวเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีกล เช่น ใช้ไฟล่อและใช้กับดักคิดเป็นร้อยละ 77.8 การเก็บเกี่ยวเกษตรกรจ้างรถเกี่ยวนวด ราคาจ้างรถเกี่ยวนวดเฉลี่ย 496.11 บาท / ไร่ แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรส่วนใหญ่ที่เกษตรกรใช้เป็นสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 73.3 ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 1739.90 บาท / ไร่ ปริมาณผลผลิตที่ได้รับเฉลี่ย 56.51 ถัง / ไร่ ราคาขายผลผลิตเฉลี่ย 8.3778 บาท / กิโลกรัม เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตที่โรงสีข้าว มาตรฐานที่ได้รับการรับรองส่วนใหญ่เป็นมาตรฐาน มก.สร. ร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ มาตรฐาน มกท. ร้อยละ 33.3 เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานแล้วเป็นเวลา 3 ปี พืชที่เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกหลังการทำนาเป็นพืชตระกูลถั่วคิดเป็นร้อยละ 63.3 รองลงมาคือ ข้าวโพดคิดเป็นร้อยละ 30.0 และแตงโมคิดเป็นร้อยละ 6.7 ตามลำดับ

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์

ด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยที่ว่าการทำงานอินทรีย์ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเมล็ดดีปราศจากโรคแมลงและเมล็ดวัชพืช ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 4.48 การทำนาอินทรีย์ทำให้การระบาดของโรคข้าวและแมลงศัตรูข้าวรบกวนลดลง มีคะแนนเฉลี่ย 4.02 การทำนาอินทรีย์ต้องไถเตรียมดินบ่อยครั้งกว่าการทำนาเคมี มีคะแนนเฉลี่ย 3.76 และการทำนาอินทรีย์ต้องไถกลบตอซังและปลูกพืชตระกูลถั่ว มีคะแนนเฉลี่ย 3.73 ส่วนด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรมีความเห็นด้วยที่ว่าผลผลิตข้าวอินทรีย์มีตลาดรองรับน้อยกว่าข้าวเคมี ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 4.19 การทำนาอินทรีย์มีส่วนช่วยให้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดี มีคะแนนเฉลี่ย 4.04 การทำนาอินทรีย์ช่วยให้หนี้สินของเกษตรกรลดลง มีคะแนนเฉลี่ย 4.00 ผลผลิตที่ได้จากการทำนาอินทรีย์ได้รับการยอมรับจากตลาดและผู้บริโภคมากกว่าผลผลิตจากนาเคมี มีคะแนนเฉลี่ย 3.76 ผลผลิตข้าวอินทรีย์จำหน่ายง่ายกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี มีคะแนนเฉลี่ย 3.63 และการทำนาอินทรีย์ช่วยให้ผลผลิตข้าวเพิ่มมากขึ้น มีคะแนนเฉลี่ย 3.59 และด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ว่าการทำงานอินทรีย์ทำให้ดินร่วนซุย เพราะมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 4.67 การทำนาอินทรีย์ช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น มีคะแนนเฉลี่ย 4.57 การทำนาอินทรีย์เป็นการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของดิน มีคะแนนเฉลี่ย 4.53 การทำนาอินทรีย์ทำให้แปลงนามีสารพิษตกค้างน้อยลง มีคะแนนเฉลี่ย 4.52 และการทำนาอินทรีย์ทำให้ผู้บริโภคปลอดภัยจากสารพิษ มีคะแนนเฉลี่ย 4.51 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัย

จากผลการศึกษาคำคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. รัฐบาลควรมีโครงการประกันราคาผลผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อรองรับผลผลิตและราคาขายผลผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรผลิตข้าวอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น
2. เจ้าหน้าที่เกษตรควรแนะนำให้เกษตรกรมีการทำบัญชีครอบครัวเพื่อจดบันทึกรายรับ – รายจ่ายของเกษตรกรเพื่อเปรียบเทียบระหว่างทำนาอินทรีย์กับนาเคมี
3. เจ้าหน้าที่เกษตรและสื่อมวลชนต่าง ๆ ควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รับทราบและเข้าใจถึงหลักและวิธีการทำนาอินทรีย์ให้กับเกษตรกรแพร่หลายยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มพูนทักษะและความรู้ให้กับเกษตรกรที่ยังไม่ได้ทำนาอินทรีย์ได้ตัดสินใจทำนาอินทรีย์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ คำคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรที่จะศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาคำคิดเห็นของเกษตรกรที่ไม่ได้ทำนาอินทรีย์เพื่อเปรียบเทียบคำคิดเห็นของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม
2. เปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำนาอินทรีย์กับการทำนาแบบปกติที่ใช้ปุ๋ยเคมี
3. ศึกษาผลของการทำนาอินทรีย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

สรุปและวิจารณ์ผลการทดลอง

จากการแยกเชื้อราจากต้นหน่อไม้ฝรั่งที่เป็นโรคเหี่ยว นำมาศึกษาลักษณะการเจริญเติบโตของโคโลนี และลักษณะทางสัณฐานวิทยา (Morphology) ของเชื้อราภายใต้กล้องจุลทรรศน์ สามารถจำแนกเชื้อราสาเหตุได้คือ *Fusarium* sp.

จากการทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดจากพืช ในการควบคุมเชื้อรา *Fusarium* sp. สาเหตุโรคไหม้แห้งและเหี่ยวของต้นกล้าหน่อไม้ฝรั่ง โดยการเลี้ยงเชื้อรา *Fusarium* sp. บนสารสกัดจากพืช 12 ชนิด ผสมอาหารเลี้ยงเชื้อ PDA ในอัตราส่วน 1:1 พบว่าสารสกัดมะคำดีควายสามารถยับยั้งการเจริญของโคโลนีเชื้อรา *Fusarium* sp. ได้ดีที่สุด โดยโคโลนีของเชื้อราไม่มีการขยายขนาด รองลงมาคือสารสกัดตะบูนดำ สารสกัดว่านน้ำ และสารสกัดตะไคร้หอม ซึ่งสามารถยับยั้งการเจริญของโคโลนีเชื้อราได้ โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางโคโลนีของเชื้อราเมื่ออายุ 7 วันเท่ากับ 2.21, 4.51, 5.12 เซนติเมตร ตามลำดับ ในขณะที่สารสกัดจากพืชอีก 8 ชนิดยับยั้งการเจริญของเชื้อราได้น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดลองควบคุมที่ไม่มีการเติมสารสกัดจากพืช

จากการทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดจากพืชที่คัดเลือกมา 4 ชนิด คือ มะคำดีควาย ตะบูนดำ ว่านน้ำ และตะไคร้หอม โดยการเลี้ยงเชื้อรา *Fusarium* sp. บนสารสกัดจากพืชผสมอาหารเลี้ยงเชื้อ PDA อัตราส่วน 1:2 พบว่าสารสกัดมะคำดีควายสามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อราได้ดีที่สุด โดยโคโลนีของเชื้อราไม่มีการเจริญใน 2 วันแรกและเส้นผ่านศูนย์กลางการเจริญเมื่อเชื้ออายุ 7 วันเท่ากับ 4.07 เซนติเมตร สารสกัดที่มีประสิทธิภาพในการยับยั้งการเจริญของเชื้อราได้ดีในอันดับต่อมาคือสารสกัดตะบูนดำ สารสกัดตะไคร้หอม และสารสกัดว่านน้ำ โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางโคโลนีของเชื้อราเมื่ออายุ 7 วันเท่ากับ 6.74, 7.01, 7.10 เซนติเมตรตามลำดับ

จากการทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดมะคำดีควายและสารสกัดตะบูนดำที่ความเข้มข้นแตกต่างกันคือ อัตราส่วนสารสกัดจากพืชต่ออาหารเลี้ยงเชื้อ PDA เท่ากับ 1:1, 1:2 และ 1:4 พบว่าความเข้มข้นของสารสกัดมีผลต่อการยับยั้งการเจริญของโคโลนีเชื้อรา คือ สารสกัดจากพืชต่ออาหารเลี้ยงเชื้อ PDA อัตราส่วน 1:1 สามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อราได้ดีที่สุด รองลงมาคือ อัตราส่วน 1:2 และ 1:4 ตามลำดับ โดยเส้นผ่านศูนย์กลางโคโลนีของเชื้อราเมื่ออายุ 7 วันของการใช้สารสกัดมะคำดีควายต่ออาหารเลี้ยงเชื้อ PDA 1:1, 1:2 และ 1:4 เท่ากับ 0, 6.18 และ 8.55 เซนติเมตร ตามลำดับ และเส้นผ่านศูนย์กลางโคโลนีของเชื้อราเมื่ออายุ 7 วันของการใช้สารสกัดตะบูนดำต่ออาหารเลี้ยงเชื้อ PDA 1:1, 1:2 และ 1:4 เท่ากับ 4.13, 7.12 และ 8.47 เซนติเมตร ตามลำดับ และจากการทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดมะคำดีควาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผสมสารสกัดตะบูนดำผสมอาหารเลี้ยงเชื้อ PDA อัตราส่วน 1:1:2 พบว่าเส้นผ่านศูนย์กลางโคโลนีของเชื้อราเมื่ออายุ 7 วัน เท่ากับ 6.67 เซนติเมตร

จากการทดลองแสดงให้เห็นว่าชนิดและความเข้มข้นของสารสกัดจากพืชมีผลต่อการยับยั้งการเจริญของเชื้อรา *Fusarium* sp. ที่เป็นสาเหตุโรคไหม้แห้งและเหี่ยวของต้นกล้าหน่อไม้ฝรั่ง สารสกัดที่สามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อราได้คือสารสกัดมะคำดีควาย ตะบูนดำ ว่านน้ำ และตะไคร้หอม ความเข้มข้นที่สามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อราได้คือ อัตราส่วน 1:1 และ 1:2 นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการนำสารสกัดจากพืชมาใช้ร่วมกันไม่ได้มีผลทำให้ประสิทธิภาพของสารสกัดจากพืชสูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา รุ่งโรจน์วนิชย์. 2545. เกษตรอินทรีย์ในตลาดโลก. เศรษฐกิจเกษตร. 26(3)170-175.
- กันยา สุวรรณแสง. 2535. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : สำนักอักษรพิทย.
- ถนนม สุริยะ. 2540. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการใช้ปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวร่วมกับปุ๋ยเคมีในนาข้าวในโครงการเร่งรัดปรับปรุงบำรุงดินของจังหวัดพะเยา.วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- ธนวดี บุญลือและคณะ. 2531. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธิดาทิพย์ เกิดเหมาะ. 2545. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรบ้านปรีอเกียน ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. ปัญหาพิเศษ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
- นิคม วิชัยดิษฐ์. 2534. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐบาลและกรมการกลางหมู่บ้านต่อโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซียศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชายแดนเขตจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : สถาบันเกษตรและเทคโนโลยีแม่โจ้ เชียงใหม่.
- บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. 2531. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : บีแอนด์บี พลับลิชชิง.
- ประคอง กรรณสุด. 2535. สถิติประยุกต์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ไทย-วัฒนาพานิช.
- ผ่ายถ่ายทอดเทคโนโลยี. 2541. การผลิตข้าวชาวดอกมะลิ 105 อินทรีย์. สถาบันวิจัยข้าว. กรมวิชาการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร.
- พูนทรัพย์ สิทธิพรหม. 2539. การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- มูลนิธิสายใยแผ่นดิน. 2546. ข้าวอินทรีย์ข้าวที่ดีที่สุดต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้.
- ราเชน เดินสว่าง. 2543. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแคว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา. ปัญหาพิเศษ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิจิตร ชูวา. 2548. การผลิตข้าวอินทรีย์ของจังหวัดสุรินทร์. สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์. กรมส่งเสริมการเกษตร. สุรินทร์.
- วิเชียร เพชรพิสิฐ. 2544. การผลิตพืชอินทรีย์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- วิลาสินี วงทะพันธ์. 2547. การศึกษาความคิดเห็นและพฤติกรรมการซื้อขายผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันวิจัยข้าว. 2542. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์. กรมวิชาการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์. 2546. มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 2003. กรุงเทพมหานคร: เอกสารโรเนียว.
- สุรางค์ จันทร์อม. 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบล วารัญญานนท์. 2532. ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำสวนบางหว้าต่อปุ๋ยอินทรีย์กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์เลขที่.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์ในตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ชื่อ.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

บ้าน.....ตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ ชาย หญิง
 2. อายุปัจจุบันของเกษตรกร.....ปี
 3. นับถือศาสนา พุทธ อิสลาม คริสต์ อื่น ๆ.....
 4. ระดับการศึกษาของเกษตรกร
 ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ประกาศนียบัตร
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปริญญาตรี อื่น ๆ.....
 5. อาชีพหลัก
 ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปศุสัตว์
 ประมง แม่บ้าน รับจ้าง ค้าขาย
 ธุรกิจส่วนตัว รับราชการ อื่น ๆ(ระบุ).....
 6. ครอบครัวของท่านมีสมาชิกในครอบครัว.....คน
 และจำนวนแรงงานในการทำนามี.....คน
 7. พื้นที่ทำการเกษตร ของตนเอง เช่าทำ มีทั้งของตนเองและเช่าทำ
 8. พื้นที่ที่ใช้ในการทำนามีทั้งหมด.....ไร่
 เป็นที่ทำนาอินทรีย์.....ไร่ และนาเคมี.....ไร่
 9. อุปกรณ์เครื่องมือที่มีเกี่ยวกับการทำนา
 รถไถเดินตาม รถไถใหญ่ รถเกี่ยว
 รถนวด ไม่มี
 10. สัตว์ที่ใช้ในการทำนา วัว กระบือ ไก่
 11. ทำนาอินทรีย์มาแล้ว 1 ปี 2 ปี 3 ปี มากกว่า 3 ปี
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. เหตุผลที่เปลี่ยนมาทำนาอินทรีย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ผลผลิตที่ได้จากการทำนาอินทรีย์ขายได้ในราคาสูงกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี
- การทำนาอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต
- ผลผลิตข้าวอินทรีย์จำหน่ายง่ายกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี
- การทำนาอินทรีย์ทำให้การระบาดของแมลงศัตรูข้าวลดลง
- เป็นโครงการของจังหวัดที่ให้เกษตรกรเปลี่ยนจากทำนาเคมีเป็นนาอินทรีย์

13. รายได้เฉลี่ย.....บาท / ปี

14. รายได้จากการทำนา.....บาท/ปี

15. ปัจจุบันเป็นสมาชิกกลุ่ม

- ธกส. กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อื่น ๆ.....

ตอนที่ 2 สภาพการทำนาอินทรีย์

1. ลักษณะที่ดินที่ทำการเกษตร ที่ราบ ที่ลุ่ม ที่ดอน
2. แหล่งน้ำที่ใช้ น้ำฝน แหล่งน้ำธรรมชาติ โครงการชลประทาน
3. พันธุ์ข้าวที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ขาวดอกมะลิ 105 กข 15 มะลิแดง ข้าวเหนียว อื่น ๆ.....
4. ลักษณะของดินในการทำการเกษตร
- ดินร่วนปนทราย ดินร่วน ดินทราย
5. การเตรียมดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- รถไถเดินตาม รถไถใหญ่ แรงงานสัตว์
6. จากการเตรียมดิน จ่าย ราคา.....ไร่ ของเกษตรกรเอง
7. การไถกลบตอซัง (กรณี ตอบไถ ตอบต่อในข้อ 8) ไถ ไม่ไถ
8. ช่วงเวลาในการไถกลบตอซังข้าวหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต
- 15 วัน 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน
- ไม่ไถกลบตอซัง
9. เครื่องมือในการไถกลบตอซัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- รถไถเดินตาม รถไถใหญ่ แรงงานสัตว์
10. จากการไถกลบตอซัง จ่าย ราคา.....ไร่ ของเกษตรกรเอง
11. วิธีการปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- นาดำ นาหว่านข้าวแห้ง นาหว่านน้ำตม นาหยอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. อัตราการหว่าน.....กก./ไร่

13. แรงงานที่ใช้ในการปลูกข้าว

() สมาชิกในครอบครัว () จ้าง ราคา.....บาท () ลงแขก

14. การใช้ปุ๋ยในแต่ละประเภท

ประเภท	การใช้		ปริมาณ การใช้/ไร่	ที่มาของปุ๋ย				ราคา/กก
	ใช้	ไม่ใช้		1	2	3	4	
ปุ๋ยหมัก								
ปุ๋ยคอก								
ปุ๋ยชีวภาพ								
ปุ๋ยพืชสด								
อื่นๆ								

หมายเหตุ : หมายเลข 1 แทนด้วย ร้านค้า

หมายเลข 2 แทนด้วย กลุ่ม

หมายเลข 3 แทนด้วย ธกส.

หมายเลข 4 แทนด้วย ผลิตเอง

15. การควบคุมวัชพืช ทำโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() การใช้ระดับน้ำควบคุมวัชพืช () การใช้วัสดุคลุมดิน

() การถอนด้วยมือ () การใช้เครื่องมือ

16. แมลงศัตรูข้าวในนา () ไม่พบ () พบ ระบุ.....

17. การควบคุมแมลงศัตรูข้าว

() ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรการระบาดของแมลง

() ปลูกพืชขับไล่บนคันนา

() ใช้สารสกัดจากพืช

() ใช้วิธีการ เช่น ไล่ไฟล่อและใช้กับดัก

18. การเก็บเกี่ยว () แรงงานคน () รถเกี่ยวขนาด ราคา.....บาท/ไร่

19. แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร () ธกส. () กองทุนหมู่บ้าน () ไม่ใช่

20. ต้นทุนการผลิต.....บาท/ไร่

21. ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ.....ถึง / ไร่

22. ราคาขายผลผลิตกิโลกรัมละ.....บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

23. สถานที่จำหน่ายผลผลิต

() โรงสี () สถานีทดลองข้าว () อื่น ๆ.....

24. มาตรฐานที่ได้รับการรับรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() มกท. () มก.สร. () มกอช. () อื่น ๆ.....

25. ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้วเป็นเวลา.....ปี

26. พืชที่ปลูกหลังการทำนา

() พืชตระกูลถั่ว () ข้าวโพด () ผัก
() แตงโม () ไม่ปลูก () อื่น ๆ.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาอินทรีย์

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการผลิต					
1. การทำนาอินทรีย์สามารถใช้ปุ๋ยเคมีได้บ้าง					
2. พื้นที่ที่ปลูกข้าวอินทรีย์ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีสารพิษตกค้าง					
3. การทำนาอินทรีย์ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเมล็ดดี ปราศจากโรคแมลงและเมล็ดวัชพืช					
4. การทำนาอินทรีย์ต้องไถเตรียมดินบ่อยครั้งกว่าการทำนาเคมี					
5. การทำนาอินทรีย์ต้องปลูกข้าวด้วยวิธีปักดำเท่านั้น					
6. การทำนาอินทรีย์ต้องใช้ปุ๋ยคอกในปริมาณมากกว่าทำนาเคมี					
7. การทำนาอินทรีย์ ช่วยลดปัญหาวัชพืชในแปลง					
8. การทำนาอินทรีย์ทำให้การระบาดของโรคข้าวและแมลงศัตรูข้าวรบกวนลดลง					
9. การทำนาอินทรีย์ต้องไถกลบตอซังและปลูกพืชตระกูลถั่ว					
10. การทำนาอินทรีย์มีมาตรฐานและวิธีการผลิตที่ยั่งยืน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำงานอินทรีย์ (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านเศรษฐกิจ					
1. การทำนาอินทรีย์ช่วยให้ผลผลิตข้าวเพิ่มมากขึ้น
2. การทำนาอินทรีย์จะช่วยลดต้นทุนการผลิต
3. การทำนาอินทรีย์ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
4. ผลผลิตที่ได้จากการทำนาอินทรีย์ขายได้ในราคาสูงกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี
5. ผลผลิตที่ได้จากการทำนาอินทรีย์ได้รับการยอมรับจากตลาดและผู้บริโภคมากกว่าผลผลิตจากนาเคมี
6. ผลผลิตข้าวอินทรีย์จำหน่ายง่ายกว่าผลผลิตข้าวจากนาเคมี
7. ผลผลิตข้าวอินทรีย์มีตลาดรองรับน้อยกว่าข้าวเคมี
8. ตลาดและผู้บริโภคต้องการซื้อผลผลิตข้าวอินทรีย์จำนวนมาก
9. การทำนาอินทรีย์ช่วยให้หนี้สินของเกษตรกรลดลง
10. การทำนาอินทรีย์มีส่วนช่วยให้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น
ด้านสิ่งแวดล้อม					
1. การทำนาอินทรีย์เป็นการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน
2. การทำนาอินทรีย์ทำให้ดินร่วนซุย เพราะมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์
3. การทำนาอินทรีย์ทำให้คุณภาพของน้ำดีขึ้น
4. การทำนาอินทรีย์ช่วยอนุรักษ์สัตว์น้ำ
5. การทำนาอินทรีย์ทำให้ปริมาณสัตว์ในธรรมชาติ เช่น หนูนา กบ เพิ่มมากขึ้น
6. การทำนาอินทรีย์ช่วยให้อากาศบริสุทธิ์
7. การทำนาอินทรีย์ทำให้แปลงนามีสารพิษตกค้างน้อยลง
8. การทำนาอินทรีย์ทำให้ผู้บริโภคปลอดภัยจากสารพิษ
9. การทำนาอินทรีย์ช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้